

LET NIKA

**Publiskie
lasījumi
2009–2010**

Rīga 2009

Publiskie lasījumi 2009–2010. – Rīga: LZA BSPC, 2009, 48 lpp.

Vāka dizains: Aivars Plotka
Logo: Jānis Murovskis

Korektore: Sanda Rapa

© LZA BSPC
© Aivars Plotka
© Jānis Murovskis

ISBN 978-9984-9676-8-4

Cienījamie izglītības un kultūras darbinieki!

Informācijas apmaiņa veicina savstarpēju sapratni. Latvijas humanitāro zinātņu pārstāvji sper pirmo soli, lai iepazīstinātu sabiedrību ar jaunākajiem sasniegumiem savās nozarēs.

Valsts pētījumu programmas «Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru» izpildītāji 2009.–2010. gadam piedāvā savu projektu publisko lekciju sarakstu, kas paredzēts izglītības un kultūras iestāžu, biedrību un apvienību pasākumiem.

Lekciju autori ir gan pieredzējuši zinātnieki ar zinātnisko grādu, gan arī studenti, kas sāk savu ceļu zinātnē. Piedāvāto lekciju tematika atbilst Valsts pētījumu programmas «Letonika» projektu saturam un aptver zināšanu loku par aktuāliem Latvijas vēstures, latviešu valodas, literatūras un folkloras, filozofijas un reliģijzinātnes, kā arī kultūras un mākslas jautājumiem. Atsevišķos ziņojumos paredzēts skart arī kultūru mijiedarbes, indivīda un sabiedrības identitātes jautājumus.

Ieinteresējoties par kādu lekciju, pasākuma organizatoriem pašiem ir jāsazinās ar autoru (elektroniskā pasta adreses un atsevišķos gadījumos arī tālruņa numuri ir atrodamī pie katra autora), jāvienojas par pasākuma laiku, nokļūšanas iespējām un citiem jautājumiem.

Vairāk informācijas pa tālruni 29550647 (Ilga Jansone) vai e-pastu: ilgajan@lza.lv.

Veiksmīgu sadarbību!

Plašāka informācija par valsts pētījumu programmu «Letonika: pētījumi par vēsturi, valodu, kultūru», kā arī programmas ietvaros publicētie izdevumi ir skatāmi mājaslapā <http://www.letonikasprogramma.lv>

Projekts Nr. 1.1.

LATVISKĀS APZIŅAS ATMODA UN NEVARDARBĪGĀS PRETOŠANĀS PIEREDZE (1945–1991); LETONIKAS INTERDISCIPLINĀRIE PĒTĪJUMI

(vad. *Dr. habil. sc. pol., Dr. iur.* Tālavš Jundzis;
LZA Baltijas Stratēģisko pētījumu centrs)

Dr. habil. sc. pol., Dr. iur. **Tālavš Jundzis**
(e-pasts: jundzis@apollo.lv, tālr. 29489249)

Nevardarbīgā pretošanās: Latvijas ceļš uz neatkarību (1988–1991)

Atmodas laika raksturojums, Latvijas Tautas frontes u. c. patriotisko organizāciju veidošanās, to stratēģija un taktika neatkarības atgūšanā. Nevardarbīgās pretošanās formas, metodes un rezultāti.

Dr. habil. sc. pol., Dr. iur. **Tālavš Jundzis**
(e-pasts: jundzis@apollo.lv, tālr. 29489249)

Janvāra barikādes – nevardarbīgās pretošanās kulminācija Latvijā

Politiskās sistēmas raksturojums 1990.–1991. gadā. Politisko pretspēku cīņa par padomju varas atjaunošanu un tautas nevardarbīgā pretošanās. Janvāra barikāžu izveidošana. Barikāžu aizstāvji, viņu vadība un organizācija.

Barikāžu nozīme.

Dr. habil. sc. pol., Dr. iur. **Tālavš Jundzis**
(e-pasts: jundzis@apollo.lv, tālr. 29489249)

4. Maija Deklarācija – politiskie un tiesiskie aspekti

Latvijas Tautas frontes stratēģija neatkarības atgūšanai. Latvijas Augstākās Padomes vēlēšanas un Latvijas Tautas frontes dalība tajās. Latvijas Tautas frontes frakcija Augstākajā Padomē. 4. Maija Deklarācijas sagatavošana un pieņemšana, tās nozīme.

Dr. habil. sc. pol., Dr. iur. **Tālavš Jundzis**
(e-pasts: jundzis@apollo.lv, tālr. 29489249)

Latvijas drošība Eiropas un pasaules kontekstā

Mazo valstu drošības intereses un to aizstāvēšanas iespējas. Nevardarbīgās pretošanās loma. Integrācijas nozīme reģionālās un starptautiskās drošības organizācijās. Latvijas drošības intereses, drošības riski un apdraudējumi.

Latvijas nacionālās drošības stratēģija un taktika.

Dr. hist. Valdis Blūzma

(e-pasts: bluzma@lanet.lv)

**Trešās Atmodas būtība un nozīme
cīņā par Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu**

Atmodas jēdziens zinātniskajā literatūrā, triju Latvijas atmodu saturs un būtiskās īpatnības. Īpaša uzmanība veltīta vēsturiskajiem apstākļiem pasaulē, PSRS un Latvijā, kas veicināja trešās Atmodas kustību, tās virzošajiem spēkiem, kustības mērķiem, cīņas posmiem, metodēm un rezultātiem.

Dr. hist. Valdis Blūzma

(e-pasts: bluzma@lanet.lv)

**Latvijas Republikas kontinuitātes problēma
cīņā par Latvijas neatkarības atjaunošanu**

Lekcijā tiks aplūkots jautājums par Latvijas valstiskās kontinuitātes lomu, apstrīdot PSRS 1940. gadā veiktās Latvijas inkorporācijas legalitāti. Raksturota valstiskās kontinuitātes koncepta attīstīšana un radoša izmantošana Atmodas gados nacionāldemokrātiskās kustības dokumentos, kā arī atjaunotās valsts normatīvajos aktos, aplūkotās pieejas atšķirības valsts kontinuitātes jautājumā Latvijas Republikā, Krievijas Federācijā kā PSRS tiesību pārmantotajā un trešajās valstīs.

PhD Eduards Bruno Deksnis

(e-pasts: ebd.riga@apollo.lv)

**Latviešu trimdas loma
Latvijas valsts neatkarības atgūšanā**

Pārskats par latviešu trimdas organizācijām dažādās pasaules valstīs, to darbības formas un metodes Latvijas neatkarības idejas uzturēšanā. Latviešu trimdas darbības organizēšana, vadība un nozīme.

PhD Eduards Bruno Deksnis

(e-pasts: ebd.riga@apollo.lv)

**Nevardarbīgās pretošanās pieredze Latvijā un citās
pasaules valstīs**

Analizēta dažādu pasaules valstu nevardarbīgās pretošanās pieredze, kā arī studentu nemieri Rietumu valstīs pagājušā gadsimta 60. gados un mūsdienās. Salīdzināta nevardarbīgās pretošanās pieredze un loma Latvijā un citur pasaulē.

Dr. habil. hist. Heinrihs Strods

(e-pasts: omf@latnet.lv)

**Nevardarbīgā pretošanās totalitārajam režīmam
Latvijā pagājušā gadsimta 50.–60. gados.**

Bruņota pretošanās un nevardarbīgā pretošanās totalitārajam režīmam. To rezultāti un salīdzinājums. Politiskās pretošanās saturs, formas un metodes.

Jānis Riekstiņš

(e-pasts: aija@lvarhivs.gov.lv)

Nacionālkomunisms kā politisks faktors

Latviešu nacionālkomunistu darbība 1956.–1972. gadā. Tās formas un metodes, ietekme uz totalitāro režīmu. Latviešu 17 komunistu vēstule (1972. g.), tās izplatīšana ārzemēs un nozīme.

Dr. hist. Aija Kalnciema

(e-pasts: aija@lvarhivs.gov.lv)

**Latvijas valstiskās neatkarības atgūšana (1986–1991)
un tās atspoguļojums Latvijas Valsts arhīva dokumentos**

Latvijas Valsts arhīvā glabāto LR Augstākās Padomes, LR Ministru Padomes, LR Augstākās tiesas, Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas un LKP pilsētu, pilsētas rajonu un rajonu komiteju, preses, radio un televīzijas, Latvijas Tautas frontes u. c. Atmodas laika nevalstisko organizāciju dokumentu raksturojums. To nozīme Atmodas un nevardarbīgās pretošanās notikumu analīzē un izpratnē.

Projekts Nr. 1.2.
**OKUPĀCIJAS REŽĪMI LATVIJĀ UN TO SEKAS:
POLITISKIE, EKONOMISKIE, TIESISKIE,
SOCIĀLIE UN ĒTISKIE ASPEKTI (1940–1965)**

(vad. *Dr. hist.* Daina Bleiere;
LU Latvijas vēstures institūts)

Dr. hist. **Dzintars Ērglis**
(e-pasts: dzintars@lza.lv)

Holokausts Latvijā

Holokausts Otrajā pasaules karā Latvijas mazpilsētās un ar to saistītā ebreju īpašumu izlaupīšana. Autors pats ir pētījis notikumus Krustpilī un Dundagas pagastā, tādēļ var sīkāk pievērsties ebreju iznīcināšanai tieši šajos apvidos.

Dr. hist. **Dzintars Ērglis**
(e-pasts: dzintars@lza.lv)

Nevardarbīgā pretošanās padomju režīmam

Latvijas Centrālā Padome (LCP), kas darbojās 1943.–1945. gadā, bija mēģinājums veidot nevardarbīgu pretošanos kā vācu, tā arī padomju okupācijas režīmam. Daži LCP dalībnieki turpināja pretošanos padomju varai Latvijā no 1945. līdz 1951. gadam. Lekcijā tiks aplūkota gan LCP darbība kopumā, gan arī atsevišķu tās dalībnieku likteņi.

Dr. hist. **Edvīns Evarts**
(e-pasts: edvins_e@one.lv)

Kolaborācijas problēma II pasaules kara laikā Eiropā

Kolaborācijas problēma Eiropas vēsturnieku darbos. Kolaborācijas gradācija, tās cēloņi, loma vācu okupēto zemju pārvaldē, saimniecībā un sociālajā jomā. Vai okupēto zemju iedzīvotāji varēja nesadarboties un ar savu darbību kaut kā ietekmēt okupantu politiku pret attiecīgo tautu?

Dr. hist. **Edvīns Evarts**
(e-pasts: edvins_e@one.lv)

Vācu civilpārvaldes īpatnības Baltijā 1941.–1945. gadā

Nacisti, vadoties pēc rasu teorijas un ieinteresētības pakļautajā teritorijā, veidoja dažādas pārvaldes formas. Viena no tām bija vācu civilpārvalde. Lekcijā apskatītas vairākas Zemes pašpārvaldes darbības jomas, īpaši tieslietas, kultūra un izglītība, kas visspilgtāk parāda ģenerāldirekciju nozīmi vācu pārvaldes struktūrās. Zemes pašpārvalde nespēja ietekmēt vācu civilpārvaldes lēmumus, tomēr dažkārt ar birokrātiskām metodēm varēja novilcināt iedzīvotājiem nelabvēlīgo lēmumu pieņemšanu.

Dr. hist. Edvīns Evarts
(e-pasts: edvins_e@one.lv)

Ekonomiskās attīstības īpatnības Baltijā nacistiskās Vācijas okupācijas periodā

Baltija (īpaši Igaunija) Otrā pasaules kara laikā bija nozīmīga piefron-
tes teritorija, kas nodrošināja frontes karaspēku ar pārtikas produktiem un
citām nepieciešamajām precēm. Caur šīm teritorijām arī veda transporta
ceļi no Vācijas uz fronti un otrādi. Šie apstākļi noteica nepieciešamību
okupācijas varai pēc iespējas optimāli izmantot šo teritoriju. Kara darbībai
attīstoties Vācijai nelabvēlīgi, Baltijas loma frontes apgādē arvien pieauga.

Pieauga arī visu citu iespējamo resursu nozīme Vācijas saimniecībā, pie-
mēram, darbaspēka nozīme. Lekcijā tiks parādītas ekonomiskās pretrunas
starp nacistiskās Vācijas iestādēm, kā arī tiks iztirzāts jautājums par to, kā
Baltijas ekonomiskā izmantošana atšķīrās no Eiropas saimnieciskās
izmantošanas.

Dr. hist. Kārlis Kangeris
(e-pasts: carolusk@inbox.lv)

Latvijai 90: valsts tiesību subjekts un divas republikas

Latvijas Republika ir dibināta 1918. gadā, un tās suverenitāte atgūta
1990.–1991. gadā. Pēc okupācijas 1940. gadā Latvija pastāvēja kā starptautis-
ko tiesību subjekts. Lekcijā tiks apskatīti Latvijas 90 gadi šo divu republiku un
starptautisko tiesību kontekstā.

Dr. hist. Kārlis Kangeris
(e-pasts: carolusk@inbox.lv)

Vācu okupācija Latvijā un Eiropā (okupācijas seku likvidēšana)

Pēc Otrā pasaules kara visās valstīs, kuras bija atradušās vācu okupācijā,
tiesāja personas, kas bija sadarbojušās ar okupācijas varu. Lekcijā tiks stāstīts,
kā šo cilvēku vajāšana un tiesāšana notika dažādās Eiropas valstīs, salīdzinot
to ar norisēm Latvijā padomju gados un pēc Latvijas neatkarības atgūšanas
1990.–1991. gadā.

Dr. hist. Kārlis Kangeris
(e-pasts: carolusk@inbox.lv)

Vācu okupācijas laiks Latvijā

Lekcijā iespējams stāstīt par vācu okupācijas laiku kopumā vai arī par
specifiskiem tematiem, piemēram, pārvaldi, policijas bataljoniem, Latviešu
leģionu u. c.

Dr. hist. Ainārs Lerhis

(e-pasts: ainars_lerhis@yahoo.co.uk)

LR diplomātiskā un konsulārā dienesta vēsture

LR diplomātiskā un konsulārā dienesta izveide, pāreja no tautas diplomātijas uz valstisku diplomātiju, dienesta attīstība, dienesta pārorganizēšanās pēc 1940. gada okupācijas, Latvijas ārlietu dienesta darbības turpinājums un diplomātu cīņa par Latvijas neatkarības atjaunošanu 1940.–1991. gadā, dienesta juridiskais statuss un tā pārveide 1990.–1991. gada.

Dr. hist. Ainārs Lerhis

(e-pasts: ainars_lerhis@yahoo.co.uk)

Latvijas valsts starptautiskā *de iure* atzīšana

Latvijas politiķu un diplomātu centieni atzīšanas panākšanai 1918.–1921. gadā, atzīšanas gaita.

Dr. hist. Ainārs Lerhis

(e-pasts: ainars_lerhis@yahoo.co.uk)

«Baltijas jautājuma» vēsture

starptautiskajās attiecībās 1940.–1991. gadā

Latvijas Republikas okupācijas un aneksijas starptautiskie aspekti, Baltijas jautājums Otrā pasaules kara gados, Baltijas jautājums pēckara gados un Atmodas gados, Latvijas pārejas perioda (1990–1991) valdības ārpolitiskā darbība.

Juris Pavlovičs

(e-pasts: jurispavlovics@inbox.lv)

Latvija 1941. gada vasarā – varu maiņa un tās sekas

Lekcijā tiks aplūkots, kā notika padomju karaspēka un iestāžu atkāpšanās un vācu karaspēka ienākšana un varas pārņemšana. Būtiski ir jautājumi, vai pastāvēja tā sauktais bezvaras periods un kāda bija latviešu loma vietējās varas organizēšanā vācu okupācijas sākuma posmā.

Juris Pavlovičs

(e-pasts: jurispavlovics@inbox.lv)

Netradicionālās konfesijas 20. gadsimta Latvijā

Bez tradicionālajām reliģijām 20. gadsimtā Latvijā ienāca arī virkne par netradicionālām uzskatītu reliģisko kustību – adventisti, Kristīgie zinātnieki, Jehovas liecinieki u. c. Pēc neatkarības atjaunošanas lielākā daļa no tām atkal darbojas Latvijā. Lekcijas uzdevums ir izskaidrot klausītājiem tradicionālo un netradicionālo konfesiju nozīmīgākās atšķirības, to izcelsmi un doktrīnas pamatus no vēsturnieka skatu punkta.

Juris Pavlovičs

(e-pasts: jurispavlovics@inbox.lv)

Tehnoloģijas progressa faktors Latvijas vēsturē

Tehnoloģijas progress ir globāls process, kas sācies no brīža, kad cilvēki senatnē sāka veidot sabiedrību un apvienoties ciltīs un tautās. Latvijas vēstures pilnīga izpratne nav iespējama, neaplūkojot tehnoloģijas progressa ietekmi uz sabiedrību. Lekcijas mērķis ir izskaidrot, kā cilvēces jaunie izgudrojumi un atklājumi ienāca Latvijā un kā, tiem piemērojoties, mainījās Latvijas sabiedrība.

Juris Pavlovičs

(e-pasts: jurispavlovics@inbox.lv)

Ikdienas dzīve Latvijā 20. gadsimtā

Ikdienas dzīves vēsture ir salīdzinoši jauna vēstures zinātnes nozare, kas nodarbojas ar parastā cilvēka vietu vēsturē. Lekcijas uzdevums ir parādīt, kāda 20. gadsimtā bija vidusmēra Latvijas iedzīvotāja ikdiena pilsētās un laukos, kā tā mainījās gadsimta gaitā un kā izmaiņas ikdienas dzīvē iespaidoja pašus cilvēkus.

Zigmārs Turčinskis

(e-pasts: 9128525@one.lv)

Nacionālo partizānu cīņas Latvijā (1944–1957)

Nacionālo partizānu darbības cēloņi un formas. Partizānu cīņas īpatnības atsevišķos novados, īpaši Latgalē un Ziemeļvidzemē, sadarbība ar īgauņu partizāniem. Partizānu darbības rezultāti, ietekme uz padomju okupācijas iestādēm un funkcionāriem.

Projekts Nr. 1.3.
LATVIJAS ĀRPOLITIKA UN DIPLOMĀTIJA
20. GADSIMTĀ

(vad. *Dr. habil. hist.* Inesis Feldmanis;
LU Vēstures un filozofijas fakultāte)

Dr. habil. hist. **Inesis Feldmanis**
(e-pasts: feldman@lanet.lv)
**«Vācu laiks» Latvijā (1941–1945):
jauns konceptuāls skatījums**

Dr. hist. **Antonijs Zunda**
(e-pasts: antonijs.zunda@lu.lv)
**Baltijas jautājums pēc Otrā pasaules kara
un Rietumu lielvalstis**

Dr. hist. **Jānis Taurēns**
(e-pasts: janis.taurens@lu.lv)
**Latvijas ārpolitiskās koncepcijas evolūcija
Atmodas laikā**

Projekts Nr. 1.4.
**ETNISKIE UN SOCIĀLPOLITISKIE PROCESI LATVIJĀ:
STEREOTIPU ANALĪZE**
(vad. *Dr. hist.* Anete Karlsonē;
LU Latvijas vēstures institūts)

Dr. habil. hist. Ilga Apine
(tālr. 67402298; mob. tālr. 29723379)
Latviskās identitātes īpatnības
(lekcijas latviešu un krievu valodā)

Latviešu identitātes raksturojums un tās veidošanās apstākļu analīze. Latvīsko identitāti raksturo dziļas organiskas saites ar Latvijas zemi un dabu, vēsturisko apstākļu noteiktais īpatnību kopums. Veidot jaunu nacionālu (pilsonisku) identitāti latviešiem traucē etnisko vērtību dominante.

Dr. habil. hist. Ilga Apine
(tālr. 67402298; mob. tālr. 29723379)
Latvijas krievu identitātes īpatnības
(lekcijas latviešu un krievu valodā)

Latvijas krievu identitātes raksturojums, analizējot to kā divu kopu apvienojumu: galvenās Latvijas krievu identitātes īpatnības ir kopīgas ar visu krievu tautu, kuru papildina Latvijā ilgi dzīvojošo krievu īpatnību kopums, kas veidojies vietējo apstākļu ietekmē. Iekļaušanos jaunās nacionālās (pilsoniskās) identitātes veidošanā kavē krievu mantotā majoritātes pašizjūta un sava vēsturiskā atmiņa.

Dr. hist. Anete Karlsonē
(e-pasts: anete.karlsonē@gmail.com)
**Latviskuma izpausme tautiskajos tērpos:
sabiedrībā pastāvošo priekšstatu maiņa 19.–21. gs.**

Saistībā ar dziesmu svētku kustību attīstījās arī etniskās piederības izpausme īpašā svētku tērpā – koku un vēlāk arī deju kolektīvu koncerttērpos jeb tā sauktajos latviskajos tautas tērpos. Laika gaitā nemītīgi mainījās sabiedrības priekšstati par apzīmējuma «latvisks» atbilstību noteiktam vizuālajam tēlam.

Dr. hist. Uldis Krēsliņš
(e-pasts: ul.kreslins@sveiks.lv)
**Politiskā demokrātija
un politiskās līdzdalības tradīcija Latvijas sabiedrībā**

Politiskās demokrātijas normas un saturs Latvijā. Sabiedrības līdzdalība un atbildība valsts politisko procesu virzībā. Likumsakarīgais un atsevišķais Latvijas demokrātijas pieredzē 1918. gada Latvijas Republikā un atjaunotajā Latvijā.

Projekts Nr. 1.5.
LETONIKAS AVOTU IZPĒTE UN DATORIZĀCIJA
(vad. *Dr. hist.* Ieva Ose;
LU Latvijas vēstures institūts)

Dr. hist. **Margarita Barzdeviča**
(e-pasts: mbarzdevica@gmail.com)

Rīgas atspoguļojums
17. gs. un 18. gs. kartogrāfiskajos attēlos

Kopš 17. gs. Rīga un tās tuvākā apkārtnē ir atspoguļota ne vien tipogrāfiski iespīestās pilsētas panorāmās, bet arī dažādām dienesta vajadzībām ar roku zīmētos, manuskriptā atstātos plānos un kartēs. Līdz 17. gs. otrajai pusei dominēja militārām vajadzībām izgatavotie plāni un kartes, bet pilsētas civilās pārvaldes jautājumu risināšanai sastādīto plānu un karšu skaits strauji palielinājās, sākot tikai ar 17. gs. 80. gadiem. Mūsdienās tas ir vienīgais pieejamais vizuālās informācijas avots, kas uzskatāmi raksturo tā laika Rīgas pilsētas, priekšpilsētas, pilsētas lauku novada un Daugavgrīvas apkārtnes ģeogrāfisko situāciju, apdzīvotību, zemes izmantošanu, kā arī ataino karadarbības norisi apskatāmajā laika periodā.

Dr. hist. **Tatjana Berga**
(e-pasts: tatjana_berga@inbox.lv)

Vissenākās Rīgā kaltās monētas 13. gadsimtā
Pilsētas kultūrslānī atrasta viduslaiku depožīta apskats.

Dr. hist. **Tatjana Berga**
(e-pasts: tatjana_berga@inbox.lv)

**Jaunākās arheoloģiskās liecības
par Valmieras viduslaiku pilsētu**

Lekcija par to, kādu jaunu informāciju devuši izrakumi, lai bagātinātu priekšstatu par kādreizējās Hanzas pilsētas nocietinājumiem un apbūvi.

Dr. hist. **Valdis Bērziņš**
(e-pasts: valdis-b@latnet.lv)

**Cilvēks mainīgajā Latvijas jūras piekrastē
akmens laikmetā**

Par seno zvejnieku un mednieku kopienām, kas apdzīvoja jūras piekrasti akmens laikmetā (apmēram 8000.–1800. g. pr. Kr.), to dzīvesveidu un saimniecību mijiedarbībā ar piekrastes vides pārmaiņām. Baltijas jūras baseins piedzīvojis saldūdens un jūras fāzes, būtiski mainījies arī jūras līmenis, un atbilstoši šīm izmaiņām mainījusies arī cilvēka dzīve piekrastē. Šī tēma ieguvusi papildu aktualitāti saistībā ar prognozēto jūras līmeņa celšanos tuvākajā nākotnē.

Dr. hist. Renāte Blumberga
(e-pasts: rena.te.blumberga@gmail.com)

Lībiešu kultūra un vēsture

19. un 20. gadsimtā

Interesenti pēc izvēles tiks iepazīstināti ar lībiešu etnisko vēsturi, tradicionālo kultūru, lībiešu pētišanas vēsturi, kā arī ar lībiešu sabiedriskajām organizācijām, grāmatniecību, kultūras un sabiedriskajiem darbiniekiem u. c.

Dr. hist. Guntis Gerhards

(e-pasts: guntis.gerhards@inbox.lv)

Bioarheoloģija un tās nozīme

Latvijas vēstures pētniecībā

Pēdējos simt gados Latvijā veikti plaši arheoloģiskie izrakumi dažādu hronoloģisko periodu pieminekļos. Starp tiem daudz pētītas iedzīvotāju apbedījumu vietas – kapulauki un kapsētas. Atsegti un izpētīti vairāki tūkstoši apbedījumu. Apbedījumu vietu izpētes gaitā līdztekus senlietu materiālam iegūts arī antropoloģiskais materiāls, kas var sniegt informāciju par Latvijas teritorijas iedzīvotājiem no 7. gadsimta p. m. līdz mūsu ēras 18. gadsimtam: kā dzīvoja šie cilvēki pirms vairākiem gadsimtiem, viņu darba apstākļi un veselības stāvoklis, cik ilgi viņi dzīvoja un kāpēc nomira, kādas atšķirības dzīvesveidā un tā kvalitātes raksturojumā pastāvēja starp ciltīm, etniskajām grupām, tautām.

Dr. hist. Mārīte Jakovļeva

(e-pasts: marite@lza.lv)

Kurzemes hercogistes vēstures jautājumi

Kurzemes hercogistes dibināšana 1561./1562. gadā, tās administratīvais iedalījums un pārvaldes organizēšana, iekļaujot svarīgākās politiskās un ekonomiskās vēstures norises Ketleru dinastijas laikā (1562.–1737. gadā). Nepieciešamības gadījumā var sīkāk aplūkot dažādas politiskās, ekonomiskās vēstures problēmas, atsevišķu dinastijas pārstāvju darbību vai kādu vēstures aspektu pēc pasūtītāja vēlmēm.

Inna Lazdiņa

(e-pasts: inna.lazdina@gmail.com)

Arheoloģija un arheoloģisko pieminekļu aizsardzība

Paredzēts iepazīstināt klausītājus ar arheoloģiju un Latvijas senākās vēstures pētniecību, arheoloģiskajiem izrakumiem un to sniegtajām iespējām, mantraču (senvietu postītāju) nodarīto kaitējumu un tā sekām. Priekšlasījumu paredzēts papildināt ar vizuālo materiālu *Power Point* prezentācijas veidā.

Dr. habil. hist. Ilze Loze

(e-pasts: lvi@lza.lv)

Akmens laikmeta antropomorfā un zoomorfā skulptūra Latvijā

Lekcijā tiks apskatīti pirmatnējas mākslas paraugu pētījumu aspekti, balstoties uz uzkrāto nozīmīgo arheoloģisko materiālu no Latvijas mitrāju apmetnēm un kapulaukiem.

Dr. hist. Ieva Ose

(e-pasts: ieva@lza.lv)

Latvijas viduslaiku pilis

Latvijas teritorijā viduslaikos no 12. gs. beigām līdz 16. gs. uzceltas vairāk nekā 100 pilis – lielākoties varenas mūra celtnes, kas savulaik bija politiskie un saimnieciskie centri, valdnieku rezidences. Līdz mūsdienām pārbūvētas saglabājušās nepilnas desmit pilis un vairāki desmiti pilsdrupu, bet no daudzām celtnēm virs zemes vairs nekas nav redzams. Lekcijā tiks stāstīts par to, ko var uzzināt par senajām pilīm no raksttājumiem, arheoloģiskajiem, ikonogrāfiskajiem avotiem.

Dr. hist. Roberts Spirģis

(e-pasts: spirģis@inbox.lv)

Lībiešu rotas vēļajā dzelzs laikmetā

Lekcija tiks veltīta vēļā dzelzs laikmeta lībiešu sieviešu rotām, galvenokārt krāšņajām krūšu važiņrotām, kas ir nozīmīgi arheoloģiskie avoti. Mērķis – iepazīstināt klausītājus ar galvenajiem lībiešu rotu formām, parādīt to attīstību laika gaitā un raksturot pārmaiņas lībiešu materiālajā kultūrā vēsturisko apstākļu iespaidā Latvijas teritorijā 10.–13. gs. (vikingu laikmets, situācija 11.–12. gs., krusta kari un kristianizācija).

Dr. hist. Gunita Zariņa

(e-pasts: gunitaz@latnet.lv)

Galvenās tendences Latvijas iedzīvotāju paleodemogrāfijā (7. g. t. pr. Kr.–1800. g.)

Paleodemogrāfiskajos pētījumos mēģina rekonstruēt seno populāciju struktūru, iedzīvotāju dzīves ilgumu, mirstības un dzimstības tempus. Paleopopulāciju demogrāfisks izvērtējums, kas tiek veikts pēc kapulaukos iegūtā skeletu materiāla, kļūst par attiecīgā hronoloģiskā perioda iedzīvotāju svarīgu un objektīvu dzīves kvalitātes rādītāju. Pateicoties Latvijas arheologu pēdējos 50 gados veiktajiem plašajiem arheoloģiskajiem izrakumiem, LU Latvijas vēstures institūta Bioarheoloģiskajā materiālu krātuvē uzkrātais dažādu vēsturisko periodu osteoloģiskais materiāls ļauj veikt Latvijas iedzīvotāju paleodemogrāfisku izpēti no akmens laikmeta līdz 18. gadsimtam.

Dr. h. c. Lilita Vanaga
(e-pasts: livanaga@gmail.com)
**Etnogrāfisko ekspedīciju vākumi –
sava laika ikdienas dzīves spogulis**

Dažādu laikposmu (īpaši 20. gadsimta otrās puses un 21. gadsimta) etnogrāfiskās ekspedīcijas kā Latvijas novadu kultūrvēsturisko tradīciju un lauku iedzīvotāju ikdienas dzīves pārmaiņu dokumentēšana. Stāstījumos, fotogrāfijās, zīmējumos utt. saglabāts Latvijas laiks.

Dr. hist. Antonija Vilcāne
(e-pasts: vilcaneantonija@inbox.lv)
Senā Jersika

Jersika – seno latgaļu pilskalns un latgaļu valsts centrs 12./13. gadsimta mijā. Rakstīto avotu ziņas par Jersiku. Jersikas pilskalna apdzīvotība. Nocietnājumi. Apbūve. Liecības par seno jersikiešu nodarbošanos arheoloģisko izrakumu materiālā.

Dr. hist. Ilga Zagorska
(e-pasts: izagorska@yahoo.com)
**Senie ziemeļbriežu mednieki un to ienākšanas ceļi
Latvijā**

Lekcija tiks veltīta mūsu teritorijas pašai senākajai apdzīvotībai. Ietverti jauni dati par apkārtējo vidi un dzīvnieku valsti, par seno cilvēku ienākšanas ceļiem, viņu apmetnēm, dzīvesveidu un ticējumiem. Laiks – vēlāis paleolīts pirms 11 000 gadu.

Dr. hist. Guntis Zemītis
(e-pasts: guntis.zemitis@gmail.com)
Latvijas arheoloģija mūsdienās

Lekcijā tiks atspoguļoti jaunāko (2006.–2008. g.) arheoloģisko pētījumu rezultāti, dodot īsu pārskatu par pētītajiem objektiem, izrakumos gūtās nozīmīgākās atziņas, jaunākās tendences Latvijas arheoloģijā, sākot no akmens laikmeta un beidzot ar viduslaiku arheoloģiju, pievēršoties arī arheoloģijas pieminekļu un to saglabāšanas nozīmei.

Dr. biol. Māris Zunde
(e-pasts: zunde@lanet.lv)
Vēstures arhīvs koku gadskārtās

Dendrohronoloģija un tās praktiskais izmantojums Latvijā un pasaulē. Kā precīzi nosaka koksnes absolūto vecumu? Ko var uzzināt no koku gadskārtām? Ko stāsta Vecrīgas kultūrslānī atklātā senā koksne? Senās koksnes resursi Latvijā.

Projekts Nr. 1.6.
VALODA UN VIDE

(vad. *Dr. habil. philol.* Brigita Bušmane;
LU Latviešu valodas institūts, Liepājas Pedagoģijas akadēmija,
Rēzeknes augstskola, Ventspils augstskola)

Dr. philol. Anna Stafecka

(e-pasts: anna.stafecka@inbox.lv)

Latviešu un baltu valodu dialekti

Latviešu valodas izlokšņu daudzveidība, kopīgais un atšķirīgais. Radniecība ar lietuviešu valodu. Kopīgie leksikas areāli (balstoties uz «Latviešu valodas dialektu atlanta» leksikas daļas un «Baltu valodu atlanta» pilotprojekta materiāliem).

Dr. philol. Anna Stafecka

(e-pasts: anna.stafecka@inbox.lv)

Latgaliešu rakstu valodas vēsture

Latgaliešu rakstības rašanās vēsturiskie apstākļi. Senākie rakstu pieminekļi. Rokraksta grāmatniecība drukas aizlieguma laikā. Latgaliešu rakstība mūsdienās.

Dite Liepa

(e-pasts: dite.liepa@valoda.lv)

Valodas prakses jautājumi

Apkopoti biežāk uzdotie un, pēc autores domām, interesantākie valodas prakses jautājumi – no šķietami vienkāršiem līdz sarežģītiem ortogrāfijas, interpunkcijas un leksikas problēmgadījumiem. Uz tiem sniegtas populārzinātniskas atbildes, kas paredzētas plašam klausītāju lokam.

Dr. philol. Vineta Ernstsone

(e-pasts: vineta_ernstsone@hotmail.com)

Nedialektālā mutvārdu runa: izpēte un prakse

Mutvārdu runas īpatnības ikdienas saziņā un publiskajā telpā. Terminu «slengs» un «sarunvaloda» izpratne latviešu valodniecībā. Žargons un vienkāršrunas leksika latviešu valodnieciskajā literatūrā.

Dr. philol. Vineta Ernstsone

(e-pasts: vineta_ernstsone@hotmail.com)

Valodas situācija Latvijā

Valsts valodas politikas prioritārie uzdevumi un virzieni Latvijā. Valodas vide un valodu konkurence: Latvijas iedzīvotāju valodas prasme, valodas izvēle un lietojuma paradumi. Latviešu valodas apguve Latvijā un ārvalstīs: problēmjautājumi un risinājumi. Valsts valodas politika un latviešu valodas attīstība.

Dr. philol. Edgars Lāms
(Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitārais institūts;
e-pasts: khi@liepu.lv, tālr. 63483786)

Literārā procesa aktualitātes Lejaskurzemē

Lekcijā analizēta literārā situācija Lejaskurzemē 20. gadsimta beigās un 21. gadsimta sākumā. Ieskcicēti rakstnieku grupējumi, iezīmētas spilgtākās personības, raksturoti nozīmīgākie grāmatu izdevumi.

Dr. philol. Ilga Šuplinska
(Rēzeknes Augstskola,
e-pasts: ilga.suplinska@ru.lv)

Personvārda funkcionalitāte jaunākajā latviešu dzejā

Personvārda lietojuma biežums, funkcionalitāte un nozīmes (kultūras, vispārīgās), tā vēršanās simulakrā atklāta četru 20. gadsimta mijas debitānšu – I. Gailēs, A. Dragunas, L. Rundānes, A. Manfeldes – dzejā.

Dr. philol. Ilga Šuplinska
(Rēzeknes Augstskola;
e-pasts: ilga.suplinska@ru.lv)

Adresāta meklējumi jaunākajā latviešu dzejā

Pētījums radās (un joprojām top), domājot par praktisku, literatūras attīstībai ne visai tīkamu problēmu – lasītāju sarukumu. Adresāta jautājums skatīts intencionālajā teksta komunikācijas līmenī R. Brieža, V. Lukaševiča, A. Dragunas un L. Rundānes dzejā.

Dr. philol. Angelika Juško-Štekele
(Rēzeknes Augstskola;
e-pasts: angelika.jusko-stekele@ru.lv)

Laires izpratne latgaliešu pasakās

Analīzei izmantotas simts latgaliešu pasakas, kurās ar lingvokulturoloģisko pieeju skatīta laimes apzīmējumu semantika un pragmatika, analizēti dažāda apjoma laimes satura un izskata raksturojumi.

Dr. philol. Sanita Lazdiņa
(Rēzeknes Augstskola;
e-pasts: sanita.lazdina@ru.lv)

Latviešu valodas kā otrās valodas apguves jautājumi lietišķās valodniecības attīstības kontekstā

Pētījumā ir salīdzināta termina «lietišķā valodniecība» izpratne Latvijā, Rietumeiropā, ASV un Krievijā, piedāvājot eksperimentāli pamatotu diskursa analīzi latviešu valodas stundās.

Dr. philol. Heiko F. Martens

(Rēzeknes Augstskola;

e-pasts: heiko.marten@ru.lv)

Lingvistiskās ainavas metode

Metodes teorētiskie aspekti un praktiskais izmantojums dažādās Eiropas valstīs, iegūto datu analīzes veidi un priekšrocības.

Dr. philol. Sanita Lazdiņa, Dr. philol. Heiko F. Martens

(Rēzeknes Augstskola;

e-pasts: sanita.lazdina@ru.lv, heiko.marten@ru.lv)

Latvijas lingvistiskā ainava Baltijas valstu kontekstā

Lingvistiskās ainavas datu analīze Rēzeknes, Ventspils, Alūksnes (Lietuva) un Pērnavas (Igaunija) kontekstā: informatīvo tekstu veidi, valodu lietojuma jomas u. c. sociolingvistiskās vides raksturotāji.

Projekts Nr. 1.7.
**LATVIEŠU VALODAS STRUKTŪRA,
FUNKCIJAS UN ELEMENTI:
IZPĒTE UN SISTEMATIZĀCIJA**
(vad. *Dr. habil. philol.* Ojārs Bušs;
LU Latviešu valodas institūts)

Dr. habil. philol. **Ilga Jansone**
(e-pasts: ilgajan@lza.lv)

**Vietvārdi un personvārdi
Latvijas Valsts vēstures arhīvā**

Arhīvu materiālu nozīme valodniecības pētījumos. Nozīmīgākie vietvārdu un personvārdu avoti: draudzū Baznīcu grāmatas, t. s. arklu revīzijas. Uzvārdu semantiskās grupas.

Dr. habil. philol. **Ilga Jansone**
(e-pasts: ilgajan@lza.lv)

Latviešu un baltu valodu dialekti

Atsevišķu dialektu raksturīgākās iezīmes fonētikā, morfoloģijā, vārdu krājumā. Kopīgie leksikas areāli latviešu un lietuviešu valodas dialektos, balstoties uz «Baltu valodu atlanta» pilotprojekta materiāliem.

Dr. habil. philol. **Ilga Jansone**
(e-pasts: ilgajan@lza.lv)

Krieviņi, to pēdas Zemgalē

Somugru tautas – krieviņu – vēsture pirms nokļūšanas Latvijā, karagūstekņu ierašanās Latvijā, valodas pēdas Zemgalē un Vidzemē.

Dr. habil. philol. **Ilga Jansone**
(e-pasts: ilgajan@lza.lv)

**Galvas un plecu segas Latvijā:
etnogrāfisks un valodniecisks raksturojums**

Lokālās atšķirības galvas un plecu segu veidos. Galvas un plecu segu nosaukumi Latvijā, noteiktos reģionos.

Projekts Nr. 1.8.
**VECUMA GRUPU VALODAS ĪPATNĪBAS LATVIJĀ:
LINGVISTISKAIS, SOCIĀLAIS
UN KULTŪRAS ASPEKTS**

(vad. *Dr. habil. philol.* Dace Markus;
Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola)

Dr. habil. philol. **Dace Markus**

(e-pasts: markus@latnet.lv)

Bērnu valoda Latvijā

Lekcijas un diskusijas par bērnu valodas zinātniskajiem, pedagoģiskajiem un valodnieciskajiem aspektiem, pirmsskolas izglītības iestāžu un vecāku līdzdalība un prognozējamie rezultāti.

Dr. paed. **Sarmīte Tūbele**

(e-pasts: sarmite@lanet.lv)

Disleksija un lasīšanas traucējumi

Kādas ir disleksijas un lasīšanas traucējumu kopīgās un atšķirīgās pazīmes, specifiskie lasīšanas traucējumi, saistība ar mācīšanās traucējumiem, diagnostika un korekcijas iespējas, palīdzība klasē, mājās. Kā veicināt interesi par lasīšanu.

Dr. philol. **Anna Vulāne**

(e-pasts: annav@lanet.lv)

Bērns rada vārdu

Lekcijas par vārddarināšanas paņēmieniem un līdzekļiem, ko bērni izmanto savā runā.

Dr. philol. **Anna Vulāne**

(e-pasts: annav@lanet.lv)

**Īpašvārds sākumskolas mācību līdzekļos
un skolēna pasaulina**

Sākumskolas mācību līdzekļos izmantoto īpašvārdu klāsts, to iestrāde / nieestrāde mācību saturā, nacionālais, kulturoloģiskais marķējums un saikne ar skolēnu izziņas darbību, valodu utt.

Dr. philol. **Anna Vulāne**

(e-pasts: annav@lanet.lv)

Okazionālismi jaunākajā bērnu literatūrā

Okazionālismu, resp., autora individuālo darinājumu apskats no vārddarināšanas viedokļa, to loma autora mākslinieciskā nolūka īstenošanā.

Dr. philol. Laura Tidriķe

(e-pasts: laurat@lanet.lv)

Jauniešu valoda

Tēmas aktualitātes pamatojums. Iespējamie problēmjautājumi. Priekšlikumi tēmas «jauniešu valoda» izmantošanai latviešu valodas nodarbībās.

Dr. philol. Laura Tidriķe

(e-pasts: laurat@lanet.lv)

Jauniešu valoda – lingvistiskās izpētes objekts

Jauniešu valoda – mūsdienu valodas būtiska sastāvdaļa. Daži terminoloģijas jautājumi.

Dr. philol. Laura Tidriķe

(e-pasts: laurat@lanet.lv)

**Jauniešu valodas izpētes vēsture un aktualitātes
Latvijā un pasaulē**

Jauniešu valodas izpētes aizsākumi. Jauniešu valodas pētniecības attīstība un virzieni mūsdienās dažādās pasaules valstīs. Jauniešu valodas izpēte Latvijā. Pētniecības aktualitātes.

Dr. philol. Laura Tidriķe

(e-pasts: laurat@lanet.lv)

**Jauniešu valodas pamatiezīmes
un lietojuma motivācija**

Jauniešu valodas raksturīgākās iezīmes. Jauniešu valodas lietojuma motivācija. Jauniešu valoda skolotāju un skolēnu vērtējumā. Jauniešu valodas lietojums skolā.

Dr. paed. Margarita Kaltigina

(e-pasts: margarita.kaltigina@rpiva.lv)

**Folklorā dzimtās valodas mācību grāmatās
sākumskolai un radošumu veicinošie uzdevumi tajās
(salīdzinošais aspekts)**

Dr. paed. Agrita Tauriņa

(e-pasts: rpzaust@tvnet.lv)

**Pedagogu sadarbība ar skolu:
veidošanas iespējas un problēmu risināšana**

Viena gada sadarbības rezultātu analīze, runājot par īstenotu pieredzi: problēmu risināšanas veidi, konkrētās iestādes pasākumu ciklogrammas plānošanas iespējas un analīze.

Projekts Nr. 1.9.

**LATVIEŠU VALODAS SKAIDROJOŠO VĀRDNĪCU
UN JAUNAIZGUVUMU DATUBĀZE**

(vad. *Dr. habil. philol.* Andrejs Veisbergs,
Dr. phys. Andrejs Spektors;

LU Moderno valodu fakultāte, LU Matemātikas un informātikas
institūts)

Dr. habil. philol. Andrejs Veisbergs

(tālr. 29482396)

Latviešu valodas leksikas maiņas 21. gadsimtā

Latviešu valodas maiņas pēdējā gadu desmitā leksikas jomā, jaunvārdi, aiz-
guvumi, valodas radošums, nozīmju maiņas. Valodas pārmaiņu cēloņi,
iespējas procesus mazliet iespaidot. Terminoloģijas problēmas.

Everita Andronova, Gunta Nešpore,

Normunds Grūzītis

(e-pasts: korpuss@ailab.lv)

**Mūsdienu latviešu valodas korpuss
un tā izmantošana**

Praktiska nodarbība, kurā interesanti tiek iepazīstināti ar LU Matemātikas
un informātikas institūtā izveidoto mūsdienu latviešu valodas tekstu korpusu,
tā sastāvu, marķējumu u. tml., kā arī ar tā izmantošanas iespējām un
paņēmieniem.

Projekts Nr. 1.10.
**EIROPAS VĒRTĪBAS LATVIJAS KULTŪRĀ
UN INTELEKTUĀLĀS TRADĪCIJAS VEIDOŠANĀS
(NO APGAISMĪBAS LĪDZ ZINĀŠANU SABIEDRĪBAI 21. GS.)**

(vad. *Dr. habil. phil.* Maija Kūle;
LU Filozofijas un socioloģijas institūts)

Dr. phil. Elga Freiberga
(e-pasts: elga.freiberiga@lu.lv, tālr. 26126326)
Pauls Jurevičs: ideālista dzīves ceļš

P. Jureviča filozofisko uzskatu tapšana; personālisms un bergsonisms; akadēmiskās un publiskās darbības formas un rezultāti pirmās Latvijas brīvvalsts laikā; uzskati par nācijas likteni un uzdevumu; trimdas laikā publicētie darbi un filozofijas raksturojums.

Ieva Plūme
(e-pasts: ieva.plume@gmail.com)
**Pedagoģija kā dzīvesmāksla –
Longīns Ausējs un citi latviešu filozofi**

Pedagoģijas kā dzīvesmākslas avoti Senās Grieķijas kultūrā. Audzināšanas loma cilvēka dzīvē un izglītības nozīme latviešu kultūrdzīvē. 20. gs. 20.–30. gados Latvijā populāra domātāja Longīna Ausēja darbība un teorētiskie uzskati. L. Ausēja darbi salīdzinājumā ar mūsdienu populārās dzīves «recepšu» literatūras paraugiem.

Dr. phil. Vilnis Zariņš
(e-pasts: fsi@lza.lv, tālr. 67229208)
**Kāda ir klasiskās kultūras vieta
latviešu sabiedrības apziņā?**

Inteliģences loma un vieta sabiedrībā, inteliģence kā *sabiedrīks spēks*. Filozofijas nozīme saprotošas sabiedrības veidošanā. Latvijas sabiedrības norišu izpratnes un ietekmēšanas iespēja inteliģences saglabāšanas un veicināšanas perspektīvā.

Dr. phil. Rihards Kūlis
(e-pasts: fsi@lza.lv, tālr. 67229208)
Identitātes problēmas Latvijā un Eiropas vērtības

Latviešu kultūras veidošanās specifika. Kristietības un pagānisma attiecības kā būtisks nosacījums latviešu pasaules skatījuma izveidē. Dieva un cilvēka attiecību izpratne kā latviešu kultūru veidojošs motīvs. Nacionālisma un internacionālisma pozīcijas nacionālās kultūras saglabāšanas kontekstā. Kultūra kā cilvēcības forma un kolektīvā personība.

Rinalds Zembahs

(e-pasts: rinaldsz@yahoo.com)

**Nikolajs Hartmanis – filozofs no Rīgas.
Vācbaltu filozofu devums Latvijas kultūrai**

Jautājums par Nikolaja Hartmaņa idejām kā latviešu filozofiskās domas vērtību. N. Hartmanis laikmeta teorētiskajās kaislībās. Latviešu filozofijas interesentu un N. Hartmaņa kopīgās filozofiskās ietekmes. Nikolajs Hartmanis un Martins Heidegers. N. Hartmaņa dzīves gājums un filozofijas mīlestība.

Dr. phil. Aija Priedīte-Kleinhofa

(e-pasts: filozofi@latnet.lv),

Ināra Cera

(e-pasts: fsi@lza.lv, tālr. 67229208),

Dr. phil. Zaiga Lapiņa

(e-pasts: fsi@lza.lv, tālr. 67229208)

Pētera Zālītes fenomens latviešu kultūrā

Pētera Zālītes dzīves gājums un zinātniskā darbība. P. Zālītes attiecības ar filozofiju, īpaši – Imanuela Kanta uzskatiem. P. Zālītes apcerējumi par Frīdrihu Nīči un latviešu rakstnieku un domātāju Rūdolfu Blaumani.

Dr. phil. Ella Buceniece

(e-pasts: e.buceniece@gmail.com)

Pauls Dāle – filozofs,

psihologs un varbūt arī fenomenologs

Paula Dāles filozofijas īpatnības – universālisms, filozofiskās psiholoģijas iekļaušana filozofijas sistēmā, shematisks filozofijas aplūkojums. P. Dāles devums profesionālas filozofijas izveidē Latvijā. P. Dāles «gara teorija» un E. Huserla apziņas fenomenoloģija. P. Dāles fenomenoloģiskās studijas viņa psiholoģijas skatījuma perspektīvā.

Velga Vēvere

(e-pasts: vvevere@latnet.lv)

**Latviešu trimdas intelektuāļu – filozofu gaitas pasaulē:
manu dialogu rezultāti**

Trimdas latviešu filozofu ideju attīstība pēc Otrā pasaules kara. Jautājums par to, kā būtu pētāma šī joma – kādi jautājumi, problēmas būtu aplūkojamas, kādas metodes izmantojamas, kā nosakāmas pētnieciskā lauka robežas, atskaites punkti un kādā veidā šis pētījums būtu organiski iekļaujams jau esošajās «Letonikas» pētījumu iestrādņēs, kas attiecas uz filozofiskās domas attīstību

Latvijā.

Dr. phil. Solveiga Krūmiņa-Konkova

(e-pasts: konkova@latnet.lv)

Reliģiski filozofisko ideju daudzveidība Latvijā

20. gadsimta reliģiski filozofiskās domas Latvijā raksturojums: LU Teoloģijas fakultātes profesora V. Maldoņa idejas; F. Bārdas gadsimta sākuma intelīģences reliģisko meklējumu tēlojums; G. Menšinga ideju nozīme Latvijas reliģiju pētniecības attīstībā; H. Biezā skatījums uz reliģiju un sevišķi uz kristiānismu.

Līva Muižniece

(e-pasts: livadata@gmail.com),

Uldis Vēgners

(e-pasts: uldis.vegners@gmail.com)

Sekojojot Teodora Celma gaitām ASV: filozofija nepublicētajos manuskriptos

Latviešu filozofa, fenomenoloģijas pamatlicēja E. Huserla skolnieka T. Celma dzīve un darbība emigrācijā ASV. Profesora akadēmiskais darbs Rokailendas koležā, kā arī šeit tapušo nepublicēto manuskriptu galvenās idejas, īpaši pievēršoties profesora pēdējam, nepabeigtajam mūža darbam un filozofisko nostādņu kredo «Es fenomens un īstenība. Pētījums par subjektīvo esamību» (*Phänomen und Wirklichkeit des Ichs. Studien über das subjektive Sein*). Jautājums par subjektu ir viena no vissarežģītākajām filozofiskajām problēmām, un nav trūcis mēģinājumu to «aizfilozofēt prom». Šajā pētījumā, sekojot T. Celma iecerei, tiek parādīts, kā latviešu filozofs rod pieeju un formulē attieksmi pret savulaik aktuālām subjekta filozofijas problēmām, kas joprojām nav zaudējušas dziļumu un nepieciešamību pēc kritiska izvērtējuma.

Dr. phil. Māra Kiope

(e-pasts: marakiope@apollo.lv)

Profesora Staņislava Ladusāna SJ ceļi pasaulē: mani atklājumi Romā, Jezuītu arhīvā, Brazīlijā – Sanpaulu, Riodeženeiro Universitātē

S. Ladusāna piederība neotomiskajai tradīcijai. S. Ladusāna filozofiskās iestrādes kritiskajā reālismā, kristīgajā daudzpusīgajā humānismā, jautājums par latviešu filozofijas sastapšanos ar metafiziku. S. Ladusāna darbs Brazīlijā: tomisma atjaunotne, neotomisma programma katoliskajās izglītības iestādēs. S. Ladusāna doktora disertācija «Daudzpusīgā gnozeoloģija»: izziņas dubultošānās struktūra. Atklājumi Romā, ARSI (*Archivum Romanum Societatis Iesu*): nozīmīgas liecības par Latvijas garīgo un politisko gaisotni pirmskara laikā; jezuītu sagatavošanas jeb formācijas posmi un mērķi, kas ir nozīmīgi S. Ladusāna dzīves ceļā un intelektuālo meklējumu izpratnē; līdz šim nezināmi un būtiski fakti Latvijas baznīcas un kultūras vēsturē.

Dr. phil. Raivis Bičevskis
(e-pasts: raivisbc@inbox.lv)
Hāmanis – Ziemeļu mags?
Subjektivitāte, vēsture, dzīve

J. Hāmaņa jaunatklāsme un aktualizācija 20. gadsimta filozofiskajā domā.
J. Hāmanis un valodas filozofija; J. Hāmanis un tēla filozofija; J. Hāmanis un identitātes filozofija. J. Hāmaņa dzīve un domu pasaules tapšana: Kēnigsberga; Rīga / Kurzeme; Londona. J. Hāmanis kā jaunas filozofiskās pieredzes teorijas priekšgājējs.

Dr. phil. Māra Rubene
(e-pasts: mara.rubene@lu.lv)
Taisnīguma telpa un letonikas jautājumi

Taisnīgums ir viens no visabstraktākajiem nojēgumiem, kuram ir dziļas saknes gan teorijā, gan ideju un kultūru vēsturē. Cilvēka tieksme pēc taisnīguma, taisnīgums – īstenā, harmoniskā lietu un cilvēku attiecību kārtība. Modernajā teorijā taisnīguma izpratne iegūst dažādus atsevišķu apzīmējumu atzarus, piemēram, globālais taisnīgums, sadales taisnīgums, soda taisnīgums u. tml. Skatot taisnīgumu ciešā saistībā ar letonikas jautājumiem, tajā var nošķirt strāvījumus (pilsoniskās nepievienošanās), kuri gan praksē, gan teorijā tiecas pēc taisnīguma apzināšanas, vērsties pret vēstures un sabiedrības netaisnīgumu.

Otru taisnīguma ideju apguves līniju iezīmē tie domātāji (M. Valters u. c.), kuri tieši piedalās Latvijas valstiskuma veidošanā. Izpētes mērķis ir apzināt šīs atšķirīgās taisnīguma pārdzīvojuma un idejas apzināšanas līnijas ciešā saistībā ar latviskās identitātes jautājumiem un taisnīguma kā būtiskas komunikatīvas vērtības iedabas atsegšanu.

Māris Vecvagars
(e-pasts: outis@inbox.lv)
Letonikas personības: pazaudētie un atrastie

Antīkās filozofijas izpētes aizsākumi Latvijas domvidē. Seno valodu skolotāji un pasniedzēji, kuru izcelsme saistīta ar Latvijas teritoriju, 19. gadsimtā. Antīkās filozofijas izpētes aizsācēji 20. gadsimta 20.–30. gados saistībā ar klasiskās filoloģijas studiju nostiprināšanos un filozofijas studijām ģimnāzijās un Latvijas Universitātē. Antīkās filozofijas izpētes priekšnosacījumi, to trūkums Latvijā.

Projekts Nr. 1.11.
**STARPKULTŪRU KOMUNIKĀCIJA:
LATGALE – LATVIJA – EIROPA**
(vad. *Dr. habil. philol.* Zaiga Ikere;
Daugavpils Universitāte)

Dr. habil. philol. **Zaiga Ikere**
(e-pasts: zaiga.ikere@du.lv, tālr. 26496145)
Latviešu valoda un latviskā pasaulizjūta

Valoda kā konkrētas tautas valodiskās apziņas izpausme. Valodas saistība ar emocionālo uztveri un katras kultūras īpašo pasaules redzējumu. Baltās krāsas simbols, liepas tēls latviskajā apziņā. Pasaulizjūtas atspoguļojums poētiskā vārdā.

Dr. habil. philol. **Zaiga Ikere**
(e-pasts: zaiga.ikere@du.lv, tālr. 26496145)

Valoda un personība

Cilvēka dzīves apvāršņa robežzīmes: telpa, laiks, valoda. Valoda un sakarsme. Valoda, kādā runājam, un ceļi, kurus izvēlamies.

Veronika Ruža
(e-pasts: veraru@inbox.lv, tālr. 29171659)

Publiskās runas un valodas kultūra

Publiskā runa, tās īpatnības, tekstveides specifika un loģiskums. Valodas normas publiskajā runā (fonētiskās, leksiskās, morfoloģiskās, sintaktiskās un tekstveida).

Dr. philol. **Anna Stankeviča**
(e-pasts: annastankevica@inbox.lv, tālr. 65425596)
**Kultūras dzīve Daugavpilī 1920.–1930. g.
(pilsētas preses atspoguļojumā)**

20. gadsimta 20.–30. gadu Daugavpils – multikulturāla pilsēta. Teātris un mūzika Daugavpilī. Izglītība (nacionālo minoritāšu skolas). Pilsētas prese kā kultūras spogulis.

Dr. philol. **Arkādijs Neminušcijs**
(e-pasts: arkadij05@inbox.lv, tālr. 65429954)

A. Čehovs mūsdienu pasaulē

Lekcija veltīta krievu izcilā rakstnieka un dramaturga 150. gadadienai. Uzmanības centrā – A. Čehova dzīves un daiļrades zinātnieku (t. sk. krievu un latviešu) pētījumi mūsdienās. Lekcijas mērķauditorija – skolotāji, vidusskolas skolēni, studenti, kultūras darbinieki.

Dr. philol. Arkādijs Neminušcijs
(e-pasts: arkadij05@inbox.lv, tālr. 65429954)

Kādēļ šodien vajadzīga literatūra?

Daiļliteratūras lasīšanas problēmas «datorizētajā laikmetā». Lekcijas mērķauditorija – jaunieši un vecāki.

Dr. philol. Genādijs Markovs
(e-pasts: genadijs.markovs@du.lv, tālr. 65443192)

Indijas mitoloģija Eiropas literatūras un kultūras kontekstā

Hinduisma teksti (vēdas, «Bhagavadgīta», «Tripitaks», Džataka) un to uzvere Rietumu kultūrā. Budisma un džainisma tekstu recepcija Eiropas mākslā.

Dr. philol. Genādijs Markovs
(e-pasts: genadijs.markovs@du.lv, tālr. 65443192)

Vecticībnieku kultūra Latgalē

Vecticībnieku ierašanās Latgales teritorijā. Vecticībnieku reliģijas un sadzīves īpatnības. Grāmatu kultūra. Svētbildes. Vecticībnieki 20.–21. gadsimtā.

Andris Kazjukevičs
(e-pasts: andominus@gmail.com, tālr. 65424238)

Poļu kultūra Latgalē

Poļi Latgales teritorijā: vēsturisks apskats. Katoļu baznīca, tās ietekme uz Latgales kultūru. Poļu gleznotāji, arhitekti un rakstnieki 19.–20. gadsimtā Latgalē. Poļu sadzīves kultūra un māksla Latgalē 21. gadsimta sākumā.

Dr. philol. Nadežda Fjodorova
(e-pasts: nadja.fedorova@gmail.com, tālr. 65424297)

Sociodialekti Latgalē

Multilingvisma vēsturiskās saknes Latgalē. Krievu valodas pastāvēšana multilingvisma apstākļos. Sociodialekti kā multilingvisma atspoguļojums.

Dr. philol. Maija Burima
(e-pasts: maija.burima@du.lv, tālr. 29789096)

Knuts Hamsuns un Latvija. Klātbūtne

2009. gadā pasaule svin norvēģu rakstnieka, Nobela prēmijas laureāta Knuta Hamsuna 150. jubileju. Savu pretrunīgo, ar nacisma ideoloģiju saistīto uzskatu dēļ K. Hamsuns ir visdiskutablākais rakstnieks mūsdienu Norvēģijas literārajā telpā. Viņam bijis liels iespaids uz latviešu kultūras fundamentālo daiļrades mantojumu un procesiem. Lekcijā tiks aplūkota rakstnieka personība, daiļrades vadlīnijas un to rezonanse Latvijā.

Dr. philol. Maija Burima

(e-pasts: maija.burima@du.lv, tālr. 29789096)

20. gadsimta sākuma latviešu literatūra modernisma kontekstā: literatūra, kas pārsteidz

20. gadsimta sākumā daudzi latviešu rakstnieki aizsāka poētisko identifikāciju ar Eiropas rakstniecības inovācijām. Viņi aktīvi eksperimentēja ar poētiku, radikālu estētiku, vairāki apvienojās «Dzelmes grupā» un izdeva virkni literāro žurnālu. Daudzu šā posma rakstnieku personības (V. Dambergs, P. Rozītis, A. Švābe, H. Eldgasts, Fallijs u. c.), publikācijas, literārais devums, izcelts no aizmirstības, sagādā negaidītus jaunatklājumus un pārsteigumus.

Dr. paed. Valentīna Liepa

(e-pasts: valentina.liepa@du.lv, tālr. 29396880)

Latgales mākslas vēsturiskā attīstība un tās savdabība latviešu mākslas kontekstā

Latgales mākslas sociāli vēsturiskie priekšnoteikumi, tās īpatnības, savdabība un specifika. Latgales mākslas vieta un nozīme latviešu mākslas kopainā.

Dr. paed. Valentīna Liepa

(e-pasts: valentina.liepa@du.lv, tālr. 29396880)

Rietumeiropas un Austrumu mākslas mijiedarbība 19. gadsimtā

Austrumu tautu kultūras iepazīšanās ar eiropeiskās mākslas tradīciju. Austrumu mākslas specifikas ienākšana Eiropas mākslā. Kultūru mijiedarbības rezultāts un nozīme mākslas attīstībā 19. gadsimtā.

Dr. philol. Vilma Šaudiņa

(e-pasts: salp@du.lv, tālr. 29361105)

Pierobežas izloksnes etnolingvistiskās attieksmes

Etniskās un lingvistiskās jeb valodiskās attieksmes pierobežā. Etniski nevienmendabīgā teritorijā vērojama savdabīga valodiskā situācija. Analizējot latviešu dienvidaustrumu izloksnes Lietuvas pierobežā, aplūkoti vēsturiskie, etnogrāfiskie u. c. aspekti. Gan latviešu, gan lietuviešu izloksnēs pierobežā vērojama abu valodu mijiedarbība, t. i., vārdu aizgūšana.

Dr. philol. Valentīns Lukaševičs

(e-pasts: vl68@inbox.lv, tālr. 28333788)

Latgaliešu daiļliteratūras savdabība

Baznīca – galvenais koncepts latgaliešu daiļliteratūrā. Sillabiskās versifikācijas sistēmas pārstāvniecība. Teksta kvalitātes kritēriji latgaliešu kultūrā. Jaunākās tendences latgaliešu daiļliteratūrā.

Dr. philol. Valentīns Lukaševičs
(e-pasts: vl68@inbox.lv, tālr. 28333788)

Ieskats Latgales kultūras vēsturē

Latgales kā kultūrreģiona rašanās. Multikulturālisma fenomens. Novada mentalitātes un materiālās kultūras savdabība. Latgales pavārgrāmata.

Dr. hist. Henrihs Soms
(e-pasts: henrihs.soms@du.lv)

Eiropas – Latvijas – Latgales vēsture un kultūra datu bāzes «Latgales dati» materiālos

Lekcijā analizēti vēstures avoti un literatūra, uz kuras pamata veidota datu bāze «Latgales dati». Raksturotas personības (vairāk nekā 5000 dažādu tautību darbinieku), kuru darbība ir atspoguļota vēstures liecībās. Raksturoti arī notikumi Latgalē, kuri fiksēti avotos un literatūrā.

Dr. hist. Henrihs Soms
(e-pasts: henrihs.soms@du.lv)

Rokišķu grāfiene Marija Tīzenhauzena-Pšezdzecka – ievērojama Eiropas 19. gs. mecenāte

Grāfiene M. Tīzenhauzena-Pšezdzecka (dzimusi tagad. Baltkrievijā, dzīvojusī tagad. Lietuvā un Polijā, bieži cimojusies Latvijā) finansiāli atbalstījusi daudzas kultūras iniciatīvas, tostarp baznīcu būvi Rokišķos un tās apkārtnē, Rīgas Doma baznīcas epitāfijas rekonstrukciju, grāmatu dāvinājumus Rīgas bibliotēkām. Īpašu vietu viņas biogrāfijā ieņem aktivitāte sakarā ar Romas pāvesta Leo XIII priesterības jubileju 1888. gadā, kad grāfiene ierosināja un aktīvi piedalījās pāvestam veltītās dāvanas – lielizmēra krāšņa albuma *Terra Mariana* – sagatavošanā.

Dr. hist. Irēna Saleniece
(e-pasts: irena.saleniece@du.lv)

Skolu politika Latvijā 20. gadsimtā (1918–1991): izglītības principi, likumdošana, skolu sistēma, mācību saturs, skolotāji

Skolu politikā skaidri parādās varas centieni ietekmēt jaunas paaudzes audzināšanu sev vēlamā virzienā. Tāpēc politisko spēku piedāvāto izglītības principu, likumdošanas aktu, skolu sistēmas, mācību satura analīze un salīdzinājums padziļina un precizē izpratni par politisko režīmu būtību, kas 20. gadsimtā mainījušies Latvijas teritorijā. Daudzveidīgo vēstures avotu izmantošana ļauj noteikt attiecīgas skolu politikas īstenošanas rezultātus un sekas, kā arī varas iedarbībai pakļauto (skolotāju, skolēnu, vecāku u. c.) attieksmi pret skolu politiku un varu, kas šo politiku īstenoja.

Dr. hist. Irēna Saleniece
(e-pasts: irena.saleniece@du.lv)
**20. gadsimta Latvijas vēsture
mutvārdu vēstures spoguļi**

Mutvārdu vēstures avoti ļauj pētniekam pievērsties historiogrāfijā mazāk skartajām tēmām: sociālpsiholoģiskā gaisotne Latvijā dažādu politisko režīmu pastāvēšanas laikā; ikdienas dzīve; mazākumtautību vēsture; vēsturiskās apziņas īpatnības u. c. Mutvārdu vēstures avotpētnieciskās iespējas un problēmas aplūkotas pēc 1949. gada 25. marta deportācijas izpētes piemēra, izmantojot arhīva dokumentu un mutvārdu vēstures avotu kompleksu.

Dr. philol. Gatis Ozoliņš
(e-pasts: gatis.ozolins@du.lv, tālr. 29119783)
**Mūsdienu latviešu dievturu kustība:
pētniecība un atradumi**

2006.–2008. gada lauka pētījuma raksturojums. Pētnieciskās problēmas. Dievturu grupu aktivitātes, mērķi un vērtības. Grupas idejas, citu subkultūru ietekme un kopīgais konteksts, iespējamās perspektīvas.

Projekts Nr. 1.12.
KULTŪRA UN VARA:
**MIJIEDARBES LATVIEŠU VALODĀ,
LITERATŪRĀ UN FOLKLORĀ**
(vad. *Dr. philol.* Ausma Cimdiņa;
LU Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāte)

Dr. philol. Ausma Cimdiņa
(e-pasts: ausma.cimdina@lu.lv, tālr. 67034843)

Imants Ziedonis un viņa laikmets latviešu dzejā

20. gadsimta 60.–80. gadus mēdz saukt par latviešu dzejas renesanses laiku, un viens no tās aizsācējiem ir Imants Ziedonis – izcils dzejnieks, esejists un kultūrfilozofs. Latvju dainu un poētiskajā tradīcijā dziļi sakņotā I. Ziedoņa dzejas pasaule, viņa dzejas latviskums un mūsdienīgā klātbūtne, spēja notvert to mirkli, kurā ir «mūžība pašlaik», ir suģestējusi vairākas lasītāju paaudzes.

Kas ir ziedoniskais Ziedonī, kas ir viņa dzejas suģestijas un 20. gadsimta 60.–80. gadu dzejas popularitātes pamatā?

Dr. philol. Ausma Cimdiņa
(e-pasts: ausma.cimdina@lu.lv, tālr. 67034843)

Ojārs Vācietis kā latviešu padomju dzejas interteksts

O. Vācietis ir viens no vispretrunīgāk vērtētajiem latviešu dzejniekiem, un tas ir veicinājis spēcīgu ārpusliterāro kontekstu (vēsturisko, politisko, sociālo) klātbūtni viņa dzejas uztverē un interpretācijā. Lai gan formāli O. Vācietis bija totalitārā padomju režīma «angažēts» dzejnieks, viņa darbi ir guvuši ārkārtīgi spēcīgu atbalsi brīvdomīgo literātu vidū, iedvesmojot radošai brīvībai un pretesībai. O. Vācieša dzejoļu krājums «Si minors» ir iekļauts latviešu kultūras kanoņā. Lekcija ir aicinājums kopīgi pāršķirt spilgtākās O. Vācieša dzejas lappuses.

Dr. philol. Ausma Cimdiņa
(e-pasts: ausma.cimdina@lu.lv, tālr. 67034843)
**100 Latvijas sievietes kultūrā un politikā:
atlase, izpēte, aktualizācija**

Nesen klajā laistā enciklopēdija «100 Latvijas sievietes kultūrā un politikā» ir viens no apjomīgākajiem «Letonikas» programmas pētījumiem starpnozārē. Enciklopēdija ir pirmais uz sievieti orientēts šāda tipa izvedums latviešu grāmatniecībā. Tajā ir portretētas 100 izcilas 18.–21. gadsimta Latvijas sievietes, sniedzot atskatu Latvijas kultūras vēsturē caur nospiedumiem izcilu kultūras personību radošajās biogrāfijās un mēģinot iezīmēt Latvijas kultūras reļjefa karti ar tās augstākajām un spožākajām virsotnēm mūsdienu skatījumā. Pārdomu tēma – izcilības fenomens, vides un līdzgaitnieku loma personības tapšanā.

Dr. philol. Ausma Cimdīņa
(e-pasts: ausma.cimdina@lu.lv, tālr. 67034843)

**Latvijas Universitātei – 90:
«Latvijas Universitāti atklājot,
ir pilnvērtīgi pasludināta arī Latvijas Valsts»**

Šogad aprit 90 gadu, kopš ir dibināta Latvijas Universitāte (LU). Uzsverot LU nozīmi Latvijas Valsts stiprināšanā, nereti tiek citēti priekšlasījuma virsrakstā citētie Marisa Vētras vārdi. LU ir bijusi izcila nozīme Latvijas humanitāro zinātņu attīstībā. Priekšlasījums vēstīs par humanitāro zinātņu sākotni LU, par Universitātes akadēmisko un kultūras dzīvi 20. gs. 20.–30. gados, par spilgtākajām personībām (T. Celmu, L. Bērziņu, Z. Mauriņu, P. Birkertu, A. Jansonu) un viņu devumu Latvijas nacionālās kultūrientitātes stiprināšanā.

Rimands Ceplis
(e-pasts: rimisc@inbox.lv, tālr. 26470279)

Latviešu jaunākā proza

Pārskats par procesiem un personībām, kuru teksti ir mainījuši latviešu prozu kopš 20. gs. 80. gadu vidus, kad jauni prozaīki aktualizēja savai paaudzei raksturīgas problēmas, kad izveidojās strīdīgais nošķīrums: sievietes rakstnieces, kuras interesēja teksta saturs, un vīrieši rakstnieki, kuri cītīgi eksperimentēja ar teksta formu. Lekcija tiek organizēta kā no attiecīgā vecumposma priekšspējas neatrauta saruna. Iespējams apspriest un interpretēt arī atsevišķus tekstus, kā arī kāda rakstnieka daiļradi kopumā.

Rimands Ceplis
(e-pasts: rimisc@inbox.lv, tālr. 26470279)

Īsprozas teksta analīze. Poststrukturālisms

Mūsdienīgās literatūrpētnieciskās metodes piedāvā dažādas teksta analīzes iespējas: poststrukturālisma metode mudina palūkoties uz tekstiem kā irdeniem kodu savienojumiem, kurus katrs var izlasīt citādi. Nodarbība mudinās mācīties saskatīt zīmju daudznozīmību.

Dr. philol. Ieva Kalniņa
(e-pasts: ievakaln@lanet.lv, tālr. 67034845)

Kārlis Straubergs latviešu kultūrā

K. Straubergs ir viena no 20. gadsimta pirmās puses daudzpusīgākajām un nozīmīgajām personībām. Viņš bija LU profesors, kura uzmanības centrā bija senās Romas literatūra, no 1929. līdz 1944.gadam viņš bija Latviešu folkloras krātuves vadītājs un folkloras zinātnes veidotājs Latvijā. K. Straubergs ir arī viens no Latvijas Kara muzeja veidotājiem un ievērojams grieķu un latīņu literatūras atdzejojātājs.

Dr. philol. Ieva Kalniņa

(e-pasts: ievakaln@lanet.lv, tālr. 67034845)

Sieviete un sabiedrība A. Brigaderes daiļradē

A. Brigaderes stāstos un lugās spilgti ir raksturots, kā sieviete jūtas sabiedrībā 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā, kā mainās sievietes loma Latvijas Republikas laikā. 19. un 20. gadsimta mijā sieviete A. Brigaderes darbos tēlota gan kā līdzeklis ģimenes labklājības nostiprināšanai, gan kā sabiedrības marginālo slāņu pārstāve, bet 20. gadsimta 20. gados rakstniece uzsver sievietes nozīmi jaunās Latvijas saimnieciskās un kultūras dzīves veidošanā.

Dr. philol. Ieva Kalniņa

(e-pasts: ievakaln@lanet.lv, tālr. 67034845)

Sociālistiskā reālisma kanons un latviešu literatūras vēstures konstruēšana

Sociālistiskā reālisma kanona uzdevums ir pārveidot visas kultūras dzīves jomas atbilstoši marksisma-ļeņinisma principiem. Latviešu literatūras vēsture tika konstruēta atbilstoši kopīgajiem kanona principiem, selektīvi noklusējot vienus rakstniekus un darbus un pārspīlējot citu nozīmību vai mainot to nozīmi latviešu literatūras kontekstā.

Dr. philol. Ieva Kalniņa

(e-pasts: ievakaln@lanet.lv, tālr. 67034845)

Jaunākā latviešu bērnu proza (Cūkmens, Tobiass un viņu biedri)

Latviešu jaunākā proza kļūst arvien interesantāka un sazarotāka gan tēmu un tēlu, gan formas ziņā. Darbos blakus fantāzijas tēliem ienāk reālu mūsdienu bērnu tēli, savijas fantāzijas pasaule ar sociālās realitātes problemātiku.

Dr. philol. Dace Lūse

(e-pasts: dluse@latnet.lv, tālr. 67034845)

Jāņa Vesēja 20. gs. 20. gadu sākuma proza – liecība par Pirmā pasaules kara un pēckara izjūtām

Jāņa Vesēja pirmie prozas sacerējumi, piemēram, «Zem vācu jūga», «Dievu gulta» un «Eņģelis Ufirs», ir sarakstīti Pirmā pasaules kara izskaņā. Jaunais un talantīgais rakstnieks aizejošo katastrofu redz saistībā ar savu pasaules izjūtu, samērojot cilvēciskās kaislības, to skaitā politiskās, ar savdabīgu panteistisku skatu: Visuma, Galaktikas mūžīgajā, negrozāmajā pastāvībā tām piemīt mirkļa īslaicīgums; cilvēka iedaba nemainās, lai arī kādi būtu filozofu spriedumi un viedokļi par harmonijas iespējamību sabiedrībā.

Dr. philol. Dace Lūse

(e-pasts: dluse@latnet.lv, tālr. 67034845)

Iracionālais un mistiskais latviešu nācijas izjūtās: latviešu prozas piemēri

Kolektīvais psihiskais pārdzīvojums 20. gadsimta garumā ir cēlonis vairākām nācijas identitātes izpausmēm mūsdienās: apātijai, savrupībai un pakļāvībai. Latvieši kā apzinīga nācija sāka veidoties hernhūtisma ietekmē 18. gs. vidū, kad latvietis mācījās paļauties uz paša spēkiem, nevis gaidīt no augšas vai pakļauties liktenim. Otrs nacionālās atmodas vilnis ar 19. gs. vidus izglītotajiem jaunlatviešiem uz laiku vienoja vēl vienu latviešu paaudzi. 19. gadsimta beigās, 20. gadsimta sākumā Andrievs Niedra romānā «Līduma dūmi» pirmais no latviešu rakstniekiem spēcīgi atklāja latvieša rakstura iedabu – neizlēmību, gribas trūkumu, padevību stiprākajam, sev līdzīgā noniecināšanu – un tam pretstatā deva savā izpratnē pozitīvo cilvēka modeli: stipras gribas, neatkarīgu sava ceļa gājēju.

Cits nacionālās atmodas uzplauksnījums ir 1905. gads. 1905. gada revolūcijas traģiskais epilogs un Pirmais pasaules karš ar neskaitāmiem upuriem latvieti stiprināja iracionālas izjūtas un tieksmi uz misticismu. «Padošanās liktenim» kā psihiska izjūta saistībā ar politiskām katastrofām nācijas dzīvē daudzkārt tēlota latviešu literatūrā (A. Brigadere, K. Štrāls, A. Saulietis, J. Veselis u. c.).

Dr. philol. Dace Lūse

(e-pasts: dluse@latnet.lv, tālr. 67034845)

Groteska kā māksliniecisks līdzeklis cilvēka un varas attiecību spēlē:

20. gs. 60.–80. gadu latviešu prozas piemēri

20. gadsimta 60.–80. gadu latviešu proza ir maz pētīta no intonatīvi ekspressīvā viedokļa. Padomju perioda talantīgākā prozaiķu daļa izmantoja visnotaļ interesantu komiskā arsenāla spektru, lai runātu par sava laika cilvēka, sabiedrības un politiskās varas attiecībām. Groteska ir viens no līdzekļiem, ko izmantojis talantīgākais šā laikposma prozaiķis A. Bels.

Dr. philol. Dace Lūse

(e-pasts: dluse@latnet.lv, tālr. 67034845)

Laikraksts «Laiks» un latviešu rakstnieki aukstā kara gaisotnē 20. gs. 50. gadu sākumā

Trimdā Ņujorkā H. Rudziša izdots laikraksts, kas jau no pirmsākumiem bija pasaulē izkļiedēto latviešu vienotājs, 20. gs. 50. gadu sākumā ieturēja t. s. stingro kursu – konsolidēt tautiešus ar atgādinājumu par padomju okupācijas zvērībām un stiprināt gribu atjaunot Latvijas neatkarību ar politiskās ietekmēšanas līdzekļiem. Stingrais kurss vēlāk radīja pretestību jaunajā paaudzē, kas izpaudās savu periodisko izdevumu dibināšanā un polemiskās diskusijās.

Sandra Ratniece

(e-pasts: sandra_rat@navigator.lv, tālr. 26307672)

Jūgendstils Eiropas un Latvijas kultūrā

Jūgendstila pirmsākumi meklējami angļu kultūras vēsturē. Stils pakāpeniski aptvēra visus mākslas veidus (arhitektūru, tēlotājmākslu, dekoratīvi lietišķo mākslu, literatūru, modi u. c.). Jūgendstils Latvijā izpaudās ne vien arhitektūrā, bet kļuva par vispārēju sadzīves sastāvdaļu. Jūgendstilu nenoliedzami var uzskatīt par Eiropas un Latvijas kultūras vēstures fenomenu.

Sandra Ratniece

(e-pasts: sandra_rat@navigator.lv, tālr. 26307672)

Jaunākā latviešu literatūra kritikas atspoguļojumā

Kritiķis ir pirmais, kas publiski pauž viedokli par pirmpublicējumiem. Nereti kritiķa viedoklis ietekmē arī lasītāju: pirkt vai nepirkt, lasīt vai nelasīt to vai citu grāmatu. Literatūras kritika, lai gan lielā mērā saistīta ar kritiķa subjektīvo viedokli, palīdz orientēties plašajā grāmatu klāstā un ieteikt patiešām labu literatūru. Iepriekšminēto apliecina ieskats pēdējā desmitgadē presē publicētajos literatūrkritikas rakstos.

Sandra Ratniece

(e-pasts: sandra_rat@navigator.lv, tālr. 26307672)

Panteisms un latviešu kultūridentitāte

Eiropas kultūrā 19.–20. gs. mijā aktualizējās neomītisma poētika, kam raksturīga ietiekšanās arhetipiskajā, t. i., mītiskajā pasaules redzējumā. Būtiska neomītisma kategorija ir panteisms (Dieva esamība visā un visur). Latviešu literatūrā panteisms atklājas divos aspektos: mijiedarbē ar nacionālo un akcentējot kristietības pasaules telpas modeli, kuras augstākā izpausme ir Dievs. Panteisma dualitāti latviešu literatūrā spilgti atklāj Kārļa Skalbes, Friča Bārdas un Edvarta Virzas daiļrade.

Dr. philol. Ilze Rūmniece

(e-pasts: ilzerum@latnet.lv, tālr. 67034856)

Senākais veltījuma dzejas veids – epitāfija: sengrieķu mantojuma būtiskākās iezīmes

Eiropā senākās – sengrieķu dzejas žanru daudzveidībā īpaša vieta ir epitāfijai – veltījumdzejolim / kapu uzrakstam. No īsa rituāla teksta līdz pārdesmit rindu izvērstiem veltījumiem, no reāla fakta / notikuma līdz fiktīvam, izdomātam veltījumam, kurš top kā dzejnieka māksliniecisks «vingrinājums par tēmu» – plašs, formā un saturā laika gaitā kanonizēts, bet tai pašā laikā arī krāšņs izvērties šīs hellēņu dzejas klāsts. Kāda ir tā vērtība un ietekmes?

Dr. philol. Sarma Kļaviņa
(e-pasts: sarmak@latnet.lv, tālr. 29927971; Kuldīgā)
**Kuldīgas ārsts Juris Bārs (1808–1879) –
pirmais latviešu tautības valodnieks**

Par Dr. Juri Bāru, kas guldīts Kuldīgas Vecajos (Vācu) kapos pirms 130 gadiem, par jauniem precizējumiem un vēl nezināmo viņa biogrāfijā, par J. Bāra darbību Latviešu literārajā jeb Latviešu draugu biedrībā, par J. Bāru – pirmo latvieti, dzimtās valodas pētnieku un mūsdienu rakstības pionieri, par viņa latviešu skaņu pētījumu un jaunas rakstības projektu (1847).

Dr. philol. Sarma Kļaviņa
(e-pasts: sarmak@latnet.lv, tālr. 29927971; Kuldīgā)
**Prof. Jura Plāķa (1869–1942) dzīve un darbs:
no Kables līdz Gulagam**

Par valodnieku, pedagogu, LR otro izglītības ministru, prof. J. Plāķi, kas dzimis pirms 140 gadiem Kabilē; par viņa mācībām Kuldīgas apriņķa skolā un Baltijas skolotāju seminārā, par tālaika Kuldīgu, par skolotāja darbu Rīgā un citur, par dalību 1905. gada revolūcijā, par dzīvi Irkutskā, studijām un darbu Kazanā Universitātē, mājupceļu uz Latviju 1920. gadā, darbību izglītības ministra postenī un Latvijas Universitātē, par Golgātas ceļu (1941–1942).

Dr. philol. Sarma Kļaviņa
(e-pasts: sarmak@latnet.lv, tālr. 29927971; Dobelē)
**Augusta Bīlenšteina veikums un loma
latviešu valodniecības vēsturē**

Par pirmās latviešu valodas zinātniskās gramatikas autora Dobeles mācītāja Augusta Bīlenšteina darbu latviešu valodas aprakstīšanā, par viņa lielo lomu Eiropas iepazīstināšanā ar latviešu kultūras pamatvērtībām, par viņa darbu *Die Grenzen des lettischen Volksstammes und der lettischen Sprache*. nozīmi Latvijas Valsts robežu noteikšanā.

Dr. philol. Dzintra Paegle
(e-pasts: dzintrap@latnet.lv, tālr. 67033844)
**Pētījumu par izcilām personībām veidošana
(M. Rudzīte, N. Draudziņa)**

Priekšlasījumā stāstīts, kā vākt materiālus un veidot aprakstu par izcilām personībām publicētās enciklopēdijas «100 Latvijas sievietes kultūrā un politikā» kontekstā. Noderīgs skolotājiem un skolēniem pētniecības darba veikšanā un organizēšanā.

Dr. philol. Dzintra Paegle
(e-pasts: dzintrap@latnet.lv, tālr. 67033844)
**Latviešu valodas attīstības īpatnības
(par instrumentāļa un skaitļa vārdu lietošanu,
piedēkļverbu konjugēšanu)**

Referātā stāstīts par latviešu valodas attīstību un pārmaiņām un ar konkrētu valodas materiālu ilustrēts, kā mainās latviešu valoda. Noderīgs skolēniem un skolotājiem valodas pētīšanai un intereses radīšanai par savu valodu.

Dr. philol. Dzintra Paegle
(e-pasts: dzintrap@latnet.lv, tālr. 67033844)
**Jaunās ortogrāfijas ieviešanas grūtības
20. gs. pirmajā pusē**

Lasījums latviešu ortogrāfijas vēsturē, balstīts uz LVVA materiāliem, publicējam tālaika presē. Temats atspoguļo jaunās ortogrāfijas ieviešanas grūtības Latvijas brīvvalsts pirmajos gados.

Dr. art. Valdis Muktupāvels
(e-pasts: vm@lu.lv)
**Par dažiem mazāk zināmiem
mūzikas instrumentiem Latvijā:
vargans, baubens, vara bungas, dūdas**

Lekcija piedāvā ielūkoties dažās mazākzināmās latviešu organoloģijas parādībās. Tiek aplūkota vargana vēsture Latvijā, to kontaminējot ar Viduseiropas tradīcijām, pievērsta uzmanība 19. un jo sevišķi 20. gs. liecībām. Analizējot dažus Zemgalē pierakstītus dainu tekstus, tiek izvirzīta hipotēze par baubenu kā, iespējams, izzudušu membranofonu. Apskatot dainas par vara bungām kopā ar vēstures faktiem, tiek iezīmēta šā instrumenta funkcionēšana Latvijā. Dūdu tradīciju Latvijā tiek piedāvāts apskatīt visas Eiropas kontekstā, izceļot kopīgo un specifisko. Lekciju papildina atsevišķu instrumentu spēles demonstrējumi.

Dr. art. Valdis Muktupāvels
(e-pasts: vm@lu.lv)
Kurzemes kokles un koklētāji

Kokļu tradīcija Latvijas rietumdaļā tiek skatīta visas Baltijas kontekstā, izceļot kopīgo un specifisko. Apskatāmie jautājumi: kokļu nosaukums, tā etimoloģija, kokļu simbolikas un spēles semantikas meklējumi folkloras un vēstures materiālos, koklēšana kā īpašs muzicēšanas veids, suitu kokļu lokālās tradīcijas, spēles veids, repertuārs, suitu koklētāji un kokļu tradīcijas pētnieki. Lekciju papildina kokles spēles demonstrējumi.

Dr. art. Valdis Muktupāvels

(e-pasts: vm@lu.lv)

Latgales kokles un koklētāji: tradicionālais aspekts un mūsdienas

Kokļu tradīcija Latvijas austrumdaļā tiek skatīta visas Baltijas kontekstā, izceļot kopīgo un specifisko. Apskatāmie jautājumi: kokļu veidi, to izplatība, hipotēzes par dažādu kokļu veidu izcelšanos, Latgales kokļu lokālās tradīcijas, spēles veids, repertuārs, latgaļu koklētāji, koklēšanas semantika. Tiek pievērsta uzmanība Latgales kokļu dominējošai lomai mūsdienu situācijā, analizēti tās cēloņi. Lekciju papildina kokles spēles demonstrējumi.

Dr. art. Valdis Muktupāvels

(e-pasts: vm@lu.lv)

Mūzikas instrumenti baltu vernakulārajās Bībelēs un eklēsiastiskā aprīvē

Lekcijā tiks piedāvāts iepazīties ar kādu organoloģijā ne pārāk daudz skartu tēmu – organoloģisko priekšstatu attīstību kristietības kontekstā. Īpaša nozīme šajā ziņā ir Svēto rakstu tulkojumam baltu (latviešu un lietuviešu) valodās, kas ar Bībeles autoritāti un atsevišķu mūzikas instrumentu pieminējumu tajā ir ietekmējis instrumentālās muzicēšanas praksi. Lekcijā tiek apskatīti vairāki tradicionālie instrumenti, kas tikuši vai tiek lietoti eklēsiastiskajā jomā – klabatas, zvani, kokles, dūdas, vaŗa bungas, monohords, rata lira.

Dr. art. Valdis Muktupāvels

(e-pasts: vm@lu.lv)

Varas un pretestības valoda, zīmes un simboli 20. gs. 80. gadu folklorisma mūzikā un muzicēšanā

Lekcijā tiek piedāvāta iepazīšanās ar 20. gs. 70. un 80. gadu folkloras kustības sākumu, šīs kustības idejisko pamatu un tās atšķirību no skatuviskā tautiskā folklorisma. Tiek apskatītas folkloras kustības formas, spilgtākās parādības, svarīgākie notikumi. Balansēdama uz atzīšanas un neatzīšanas robežas, šī kustība ietvēra kontrkultūras elementus, līdz 80. gadu beigās kļuva par ievērojamu «dziedošās revolūcijas» virzītājspēku. Lekciju papildina muzikāli piemēri.

Dr. habil. philol. Janīna Kursīte

(e-pasts: kursite@lu.lv)

Latviešu lietu pasaule dažādu varu ietekmē

Lekcijā tiks stāstīts par tradīcijā pierasto lietu nozīmi: a) dodoties svešumā (vai nu trimdā, vai izsūtījumā); b) par svešu varu mēģinājumu ienest savas lietas, kuras slēpj citu ideoloģiju (piemēram, padomju laikā sāka raŗot cita tipa lelles); c) par mijattiecībām starp savām un svešām lietām, par cilvēka un lietu attiecībām.

Dr. habil. philol. Janīna Kursīte

(e-pasts: kursite@lu.lv)

Dzīvnieki mūsdienu reklāmās un latviešu tradīcija

Latviešu kāzu, krustību tradīcijās bieži – tabu iemeslu dēļ (lai sveša acs nenoskaustu) – tika runāts, dziedāts it kā par dzīvniekiem vai putniem (vanags prec irbi, vilks lapus u. tml.; no ūdens izvelk raudu vai asari – jaundzimušais netiek nosaukts vārdā). Budēļos gāja, maskojušies dzīvnieku, putnu veidos. Mūsdienās gan reklāmā, gan mākslā maskēšanās ir atdzīvojusies (piemēram, mūzikas grupas «Instrumenti», *Nothing Special*, kas uzstājas pandu, pingvīnu maskās). Lekcijā par to, ko tas nozīmē.

Dr. habil. philol. Janīna Kursīte

(e-pasts: kursite@lu.lv)

Nauda un vara: simboliskie aspekti

Lekcijā par to, ko latviešu tradīcijā nozīmēja nauda (kā var iesēt un novākt naudu, kā atrast apslēptu naudu, ko darīt ar apburto naudu) un kāda nozīme naudai saskarsmē ar varu. Kāpēc iegūtās naudas daļa jāziedo tiem, kam naudas ir maz vai nav nemaz. Kāda ir Latvijas naudaszīmju simbolika.

Agnese Cimdiņa

(e-pasts: aba@hials.no, tālr. 28311062)

Kultūru reprezentācija un Citādaļs

Projekts Nr. 1.13.
**KOLEKTĪVĀ UN INDIVIDUĀLĀ IDENTITĀTE
DZĪVESSTĀSTOS**

(vad. *Dr. sc. soc.* Baiba Bela-Krūmiņa;
LU Filozofijas un socioloģijas institūts)

Dr. sc. soc. **Dagmāra Beitnere**

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

Cilvēka dzīve un literatūra socioloģijas skatījumā

Mūsdienu socioloģijas teorijas par cilvēka rīcību, motivāciju un identitāti,
kuras veidošanos iespaido literatūra un sabiedrības stāsti par sevi.

Dr. sc. soc. **Dagmāra Beitnere**

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

**Kurzemieku identitāte dzīvesstāstu
un kultūras stāstu diskursā**

Lokalitātes un sabiedrības mijiedarbes nozīme novadu identitātes veidošanā,
valodas un novadu mentalitātes raksturojums.

Dr. sc. soc. **Dagmāra Beitnere**

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

Pretestības tēma dzīvesstāstos

Vai latviešu mentalitātei raksturīga pretestība? Kādi aspekti saskatāmi tradicionālās kultūras mantojumā, kas radies vēstures pieredzē. Retrospekcija no deportēto dzīvesstāstiem.

Dr. sc. soc. **Dagmāra Beitnere**

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

Mīlestības tēma dzīvesstāstos

Pētījums par latviešu jūtu kultūru: portretējot latvieti pēc vēstures pieredzes, dainu mantojuma, latviešu oriģinālliteratūras prozas darbiem un dzīvesstāstos iegūtā materiāla.

Dr. sc. soc. **Dagmāra Beitnere**

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

**Dzīvesstāsti un kultūras stāsti:
1991. gada Latvijas mantojums**

Latvijas valstiskā neatkarība un inteliģences atgriešanās uz laukiem, lai kļūtu par zemniekiem, jo mīts stāsta, ka Latvija atdzims no laukiem. Sociālie mīti un Latvijas realitātes vērtējums no socioloģijas perspektīvas.

Dr. sc. soc. Dagmāra Beitnere

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

Valoda un identitāte socioloģijas skatījumā

N. Lūmana sistēmt teorija un naratīvu teorijas par valodas lietojumu un sociālo grupas identitāti. Brīvā tirgus un brīvās valodas attiecības.

Dr. sc. soc. Dagmāra Beitnere

(e-pasts: dbeitnere@gmail.com, tālr. 26495560)

Latviešu zinātnieku dzīvesstāsti kultūras identitātes diskursā

Latvijas zinātnieku dzīvesstāsti par bērnību, vidi, cilvēkiem, apstākļiem un nosacījumiem, kas veido nācijas intelektuālo virsotni.

Dr. sc. soc. Baiba Bela

(e-pasts: bela@lanet.lv)

Dzīvesstāstu pētījumi un mutvārdu vēsture Latvijā

Dzīvesstāstu pētījumu vēsture Eiropā un ASV, dzīvesstāstu pētījumu un biogrāfiskās pieejas mūsdienu virzieni (pētījumu tēmas, pamatprincipi, teorētiskās pieejas). Dzīvesstāstu pētījumu potenciāls kopienas stiprināšanā.

Dzīvesstāstu pētījumu attīstība Latvijā, dzīvesstāstu kolekcija, pētījumu tēmas un virzieni.

Dr. sc. soc. Baiba Bela

(e-pasts: bela@lanet.lv)

Nacionālā identitāte, kultūra un atmiņa

Nacionālā identitāte ir viena no spēcīgākajām kultūrkolektīvā tipa identitātēm mūsdienās. Arī Latvijā diskusijas par identitāti ir bijušas nozīmīgas. Lekcijā tiks aplūkotas galvenās mūsdienu teorijas nacionālās identitātes skaidrojumos, kultūras un atmiņas loma nacionālās identitātes veidošanā, uzturēšanā un tālāk nodošanā.

Dr. sc. soc. Baiba Bela

(e-pasts: bela@lanet.lv)

Identitātes saglabāšana un tālāk nodošana trimdā: latvieši Zviedrijā

Lekcijā tiks aplūkotas galvenās mūsdienu teorijas nacionālās identitātes skaidrojumos, aplūkota kultūras un atmiņas loma nacionālās identitātes veidošanā, uzturēšanā un tālāk nodošanā. Padziļināta uzmanība pievērsta trimdas latviešu vēsturei, atmiņas un kultūras lomai nacionālās identitātes uzturēšanas procesos trimdas apstākļos Zviedrijā, kā arī latviskās identitātes daudzbalstībai Zviedrijas latviešu kopienā.

Dace Bormane

(e-pasts: dacebormane465@hotmail.com)

Atmiņa nācījas komunikācijā

Atmiņa kā kreatīva kvalitāte cilvēka dzīves izjūtā un sabiedrisko notikumu izpratnē, *atmiņas darbs* cilvēku pieredžu saskaņošanā, starppersonisko attiecību harmonizēšanā. Atmiņa kā vara.

Māra Zirņīte

(e-pasts: mara.zirnite@gmail.com)

Mutvārdu vēstures ekspedīcijas Latvijā un latviešu diasporās pasaule

Par ekspedīcijām kā mutvārdu vēstures pētījuma sastāvdaļu un entuziasmu, ar kādu kopš 20. gs. 90. gadiem mutvārdu vēstures avotu radīšanā līdzdarbojas ārzemju latvieši. Ekspedīciju guvumi Latvijas novados un latviešu kopienās ārzemēs. *Mēs* un *viņi* starp latviešiem un problēmas risinājumi. Dzīvesstāsts kā sadarbības rezultāts.

Māra Zirņīte

(e-pasts: mara.zirnite@gmail.com)

Lībiešu stāsts mutvārdu vēstures avotos

Kopš 20. gs. 80. gadiem kasetēs ierakstītās atmiņas par dzīvi Ziemeļkurzemes lībiešu bijušajos zvejniekciemos. Atmiņu motīvi: dramatiskie un ikdienas notikumi, svētki un sadzīve, lībiešu valodas izzušana.

Edmunds Šūpulis

(e-pasts: Edmunds@lza.lv)

Biogrāfiskā metode mutvārdu vēstures pētījumos

Mutvārdu vēsture attiecas uz tādu pagātnes izpēti, kurā cilvēks pats ir bijis dalībnieks un ir saglabājis atmiņas par to (arī savu attieksmi pret notikumiem un to saistību ar tagadni). Cilvēka dzīves gājumu vēsturē pēta ar biogrāfiskajām intervijām, kas ir viena no «kvalitatīvās» pētniecības metodēm.

Edmunds Šūpulis

(e-pasts: Edmunds@lza.lv)

Padomju pagātne individuālajā un kolektīvajā atmiņā

Cilvēkam ar sociālo apkārtni ir noteiktas attiecības arī atmiņas jomā. Individuāliem piemīt gan personiskā atmiņa, gan daļa no kopējās. Tās var gan nošķirt, gan redzēt mijietekmes. Piedzīvotais padomju laikā rada pretrunīgu attieksmi un stāstījumus. Tas savukārt liecina arī par atmiņas dīvaino iedabu, sevī apstrādājot personisko pieredzi un sabiedriskos uzskatus.

Projekts Nr. 1.14.
LATVIEŠU RAKSTNIEKU DAIĻRADES,
LATVIEŠU TEĀTRA UN MŪZIKAS KULTŪRAS IZPĒTE
(vad. *Dr. habil. philol.* Benedikts Kalnačs;
LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts)

Dr. philol. Ieva E. Kalniņa
(e-pasts: ieva.kalnina@lulfmi.lv, tālr. 26171782)
Biblišie motīvi Veronikas Strēlertes daiļradē
Lekcijā aplūkotas V. Strēlertes attiecības ar reliģiju, analizēts dažu Bībeles tēlu izmantojums viņas dzejā.

Dr. philol. Ieva E. Kalniņa
(e-pasts: ieva.kalnina@lulfmi.lv, tālr. 26171782)
Itālija Veronikas Strēlertes daiļradē
Lekcijā aplūkoti Itālijas apceļojumu iespaidi V. Strēlertes dzejā, kā arī viņas tulkojumi no itāļu valodas.

Dr. philol. Ieva E. Kalniņa
(e-pasts: ieva.kalnina@lulfmi.lv, tālr. 26171782)
**Veronika Strēlerte un Aspazija:
dzejas saskares punkti**
Abu dzejnieču personību saskarsmes un Aspazijas dzejas reminiscences Veronikas Strēlertes dzejā.

LU doktorants **Marians Rižijs** (Māris Salējs)
(e-pasts: marians.rizijs@lulfmi.lv, tālr. 26112670)
**Ulda Bērziņa dzejas poētika:
debesu tēls dzejnieka laiktelpas koncepcijā**
Debesu tēla manifestācijas un šā tēla konotācijas ar pārējām U. Bērziņa dzejas laiktelpas daļām.

Dr. philol. Maija Burima
(e-pasts: majja.burima@du.lv, tālr. 29789096)
Modernisma koncepti latviešu literatūrā
Modernisma kultūras tips ir saistošs ar daudziem jaunievedumiem gan formālā (manifesti, literārie izdevumi, rakstnieku grupējumi), gan estētiskā (konceptuālu poētisko tēlu izveide, sižeta inovācijas) ziņā. Tā veidošanas iespaidojuši līdzīgi strāvājumi Eiropas literatūrā. Modernisma konceptu analīze ir latviešu rakstnieku modernisma poētikas iespaidā izveidotās tēlu sistēmas raksturojums.

Dr. philol. Anita Rožkalne
(e-pasts: anita.rozkalne@lulfmi.lv, tālr. 29419993)

Astrīde Ivaska: dzīve un personība

Dzejnieces biogrāfijas un daiļrades mijiedarbība – latviešu valodas un Latvijas vēstures un kultūras iespaids uz emigrācijā tapušu dzeju, prozu, atdzejojumiem un kritikas darbiem. Pasaules literatūras «augstākā sabiedrība» kā A. Ivaskas personības veidotāja un dzejas konteksts.

Dr. philol. Lita Silova
(e-pasts: lita.silova@lulfmi.lv)

Regīnas Ezeras prozas pasaulē

Literārās daiļrades analīze kā viens no Regīnas Ezeras tetraloģijas «Pati ar savu vēju» koncepcijas pamatiem; zooloģiskās noveles ekokritikas aspektā; antroponīmu interpretācijas Regīnas Ezeras darbos.

Dr. art. Inga Pērkone-Redoviča
(e-pasts: inga.perkone@lulfmi.lv)

Modernisms un Latvijas kino

Kā modernisma virziena estētika ienāk un izpaužas latviešu kinomākslā.

Dr. art. Inga Pērkone-Redoviča
(e-pasts: inga.perkone@lulfmi.lv)

Atkusnis padomju politiskajā sistēmā un tā atskaņas latviešu filmās

Kā politiskais atkusnis iespaido latviešu kino tēmas un izteiksmes veidu, valodu, stilistiku.

Dr. art. Inga Pērkone-Redoviča
(e-pasts: inga.perkone@lulfmi.lv)

Teksts: no vārda līdz attēlam.

Latviešu literatūras ekranizācijas: «Ezera sonāte»

Kādas transformācijas literārais teksts piedzīvo citā mākslas veidā – kino, un ar kādiem līdzekļiem tas tiek panākts.

Dr. philol. Inguna Daukste-Silasproģe
(e-pasts: inguna.daukste@lulfmi.lv, tālr. 29642880)

Igauņu literatūra Latvijā

Konspektīvs hronoloģisks ieskats igauņu literatūras tulkojumu tendencēs Latvijā vairāk nekā gadsimta garumā (1900–2007), spilgtākajās igauņu rakstnieku personībās un tulkotajos tekstos un to rezonansē Latvijā, neaizmirstot tulkotāju ieguldījumu latviešu lasītāja iepazīstināšanā ar kaimiņtautas rakstniecību.

Projekts Nr. 1.15.
**TRADICIONĀLĀ KULTŪRA LATVIJĀ:
VĒSTURISKIE UN MŪSDIENU ASPEKTI**
(vad. *Dr. philol.* Dace Bula;
LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts,
Latvijas Kultūras akadēmija)

Dr. art. **Anda Beitāne**
(e-pasts: anda.beitane@lulfmi.lv)

Tradicionālā mūzika Ziemeļlatgalē

Ziemeļlatgale ir tradicionālās kultūras aspektā īpašs reģions, kur vēl līdz mūsdienām saglabājušās vairākas interesantas tradicionālās mūzikas formas. Pēdējo 20 gadu laikā ir dokumentēts un daļēji publicēts nozīmīgs tradicionālās mūzikas materiāls, kas ievērojami paplašina priekšstatus par latviešu tradicionālo mūziku. Lekcija veltīta Ziemeļlatgales tradicionālās mūzikas repertuāra, kā arī tā funkcionēšanas tradīciju dinamikas aspektiem 20. gs. beigās un 21. gs. sākumā.

Sanita Bērziņa-Reinsone
(e-pasts: sanita.berzina@lulfmi.lv)

**Precību un meitās iešanas tradīcijas Ziemeļvidzemē
19. gs. beigās**

Lekcijas pamatā ir pētījums, kas veikts, sagatavojot grāmatu «Ādama stāsts. Mazsalaciešu dzīve, tikumi un ieradumi Ā. Purmaļa autobiogrāfijā 19. un 20. gs. mijā». Tiks aplūkotas tādas tēmas kā jauniešu izklaide un satikšanās pirmsprecību vecumā, meitās iešana un tās atspoguļojums «Ādama stāstā», tālaika periodikā un citos materiālos, kā arī precību un kāzu ieražas Ziemeļvidzemē. Analizētas arī intervijas ar Ziemeļvidzemes vecākajiem iedzīvotājiem par jauniešu dzīvi 20. gs. 20. gados.

Dr. philol. **Guntis Pakalns**
(e-pasts: guntis.pakalns@lulfmi.lv)

Mutvārdu stāstīšanas tradīcijas Latvijā

Stāstu stāstīšana un stāstu klausīšanās ir viena no cilvēku pamatvajadzībām. Mūsdienu tehnoloģijas neaizstāj stāstīšanu mutvārdos, bet dod tai jaunas iespējas. Lekcijā tiek piedāvāts ieskats pasaku, teiku, nostāstu un anekdošu stāstīšanā Latvijā nesenos laikos un mūsdienās, ilustrējot to ar stāstnieku (pieaugušo un bērnu) audio un video ierakstiem no Latviešu folkloras krātuves un lektora krājumiem. Tiek piedāvāta arī informācija par iespējām trenēt prasmi stāstīt stāstus, organizēt stāstnieku pasākumus, veidot vietējo stāstnieku kopienu un iekļauties starptautiskajā stāstīšanas kustībā.

Dr. philol. Dace Bula
(e-pasts: dace.bula@lulfmi.lv)

8. marta atgriešanās: tradīciju procesi pēcsociālismā

Pēc septiņpadsmit gadu prombūtnes neatkarīgās Latvijas kalendārā ir atgriezies Starptautiskā sieviešu diena – viena no padomju rituālā gada galvenajām svētku dienām. Priekšlasījums būs mēģinājums apkopot vērojumus par lūzuma brīdi tautas attieksmē pret 8. martu, kas noveda pie grozījumiem likumā Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām, respektīvi, pie Starptautiskās sieviešu dienas oficiālas atjaunošanas valsts svinamās dienas kārtā.

Dr. h. c. Māra Viksna
(e-pasts: mara.viksna@lulfmi.lv)

Folkloras vākšanas vēsture Latvijas novados

Katras tautas kultūrvēstures sastāvdaļa ir folkloras materiālu vākšana, krāšana un publicēšana. Jau Pēteris Šmits norādījis, ka pirmie latviešu inteliģences pārstāvji meklējami «Latvju dainu» (LD) vācēju un teicēju rādītājos, kas, pēc Kārļa Skalbes novērojuma, bieži sakrīta ar 1905. gada revolūcijas upuru sarakstiem. LD līdzstrādnieku darba turpinātāju paveiktais meklējams Latviešu folkloras krātuves fondos. Katrā Latvijas novadā šis vākšanas darbs noritējis atšķirīgā intensitātē un rezultātā, ko būtu iespējams apkopot un izgaismot.

Elga Melne
(e-pasts: elga.melne@lulfmi.lv)

Lielākie tautasdziesmu izdevumi «Latvju dainas» un «Latviešu tautasdziesmas».

Tekstu kārtojums un izmantojuma iespējas

Tiks raksturoti un vērtēti K. Barona «Latvju dainu» un akadēmiskā tautasdziesmu izdevuma «Latviešu tautasdziesmas» izveides principi salīdzinošā aspektā, kā arī analizēta krājumos ietvertu dziesmu tipu attīstība laikā un telpā. Tas dos ieskatu, kā interesenti un pētnieki var izmantot šos krājumus, lai iegūtu pēc iespējas pilnīgāku ainu par tautasdziesmu dzīvi gadsimta garumā.

Sandis Laime
(e-pasts: sandis.laime@lulfmi.lv)

Latvijas alu folkloras

Latvijā zināmas vairāk nekā 200 dabiskās alas. Par tām savākts plašs folkloras materiāls, kas ļauj izprast ar alām saistītos tradicionālos priekšstatus. Alas daudzus gadsimtus bijušas svarīgas saimnieciskās, mītiskās un rituālās telpas, kā arī populāri tūrisma objekti. Visi šie apstākļi ir atstājuši iespaidu uz folkloras tekstiem. Teiku tematiskā aploce ir plaša – tajās pārstāvēti ar dažādām mitoloģiskām būtņēm (Velnis, svētmeitas, raganas) vai vēsturiskiem notikumiem saistīti motīvi.

Aldis Pūtelis

(e-pasts: aldis.putelis@lulfmi.lv)

Ieskaņojumu vēsture Latviešu folkloras krātuvē: iespēju un attieksmes maiņa

Pirmie ieskaņojumi LFK veikti 1926. gadā, kad krātuve saņēma pirmo fonogrāfu. Šo ieskaņojumu mērķis bija vākt tautasdziesmu melodijas: folkloras pētnieki ieskaņoja īsus teicēju dziedātus dziesmu fragmentus. Ieskaņojumi netika uzskatīti par materiālu, jo arhīva mērķis bija vākt manuskriptus, tātad nošu pierakstus. Attieksme mainījās 20. gs. 30. gados, kad jau tika ieskaņotas arī pilnas dziesmas. Fonogrāfu izmantoja līdz 1947. gadam, bet 1951. gadā pirmo reizi tika izmantots ieraksts magnētiskajā lentē. Tika fiksētas pilnas dziesmas, taču ārpus ieskaņojuma palika sarunas ar teicēju. Šādi ieraksti veikti līdz 1979. gadam. Parādotes kompaktkasešu ierakstiem, jau tika fiksētas pilnas intervijas. Savukārt jaunie laiki ar ciparu tehnoloģiju atnesuši jaunus aspektus arhīva darbā.

Aldis Pūtelis

(e-pasts: aldis.putelis@lulfmi.lv)

Īstie un neīstie dievi: latviešu mitoloģijas hierarhisko struktūru veidošana, avoti un pieejas

Latviešu mitoloģijas pētnieki bieži salīdzina un analizē dažādas latviešiem piedēvētās un apliecinātās dievības. Nereti izteikts uzskats, ka jaunlatvieši tā saukto pseidopanteonu ir izdomājuši. Īpaši bieži šādi tiek komentēts Ausekļa veikums dzejā (piemēram, H. Biezais, E. Kokare). Tomēr šāds apgalvojums nav gluži precīzs, jo jaunlatvieši nebūt nevarēja atļauties izdomātus argumentus savā cīņā par latviešu kultūras tiesībām. Visas minētās dievības ir atrodamas citos darbos un dokumentos, kļūdaina un novecojusi ir metode nekritiski kompilēt visu, kas pieejams.

Rita Treija

(e-pasts: rita.treija@lulfmi.lv)

Latviešu folkloristi starptautiskos sakaros: 20. gs. 20.–40. gadi

20. gadsimta pirmajā pusē latviešu folkloristi (Anna Bērzkalne, Kārlis Straubergs, Pēteris Šmits, Jānis Alberts Jansons, Alma Medne u. c.) privāti vai institucionāli uzturēja sakarus ar nozares speciālistiem citās Eiropas valstīs. Šie kontakti bija iespēja gūt domubiedru atbalstu, savstarpēji dalīties jaunākajā informācijā un profesionālajā pieredzē, apmainīties ar folkloras materiāliem un speciālo literatūru. Latviešu folkloristi starptautiskā darbībā iesaistās, arī izstrādājot zinātniskos darbus ārzemju augstskolās, dodoties komandējumos ārpus Latvijas, uzstājoties ar priekšlasījumiem starptautiskās konferencēs, uzņemot ārzemju zinātniekus Rīgā, īstenojot kopīgus projektus un publicējot pētījumus svešvalodās.

Dr. philol. Gatis Ozoliņš

(e-pasts: gatis.ozolins@lulfmi.lv)

**Latviešu masku pētniecība:
folklorista J. A. Jansona devums**

J. A. Jansons 20. gs. 20.–30. gados ievērojamu vietu savā pētnieciskajā laukā atvēlēja latviešu masku būtības noskaidrošanai. Viņa latviski līdz šim vēl nepublicētā disertācija par latviešu masku gājieniem un to kultūrvēsturisko nozīmi ir ievērojams pētījums folkloristikas nozarē. Lekcijā tuvāk aplūkoti J. A. Jansona masku pētījumu tapšanas apstākļi, avoti un problēmas, kā arī ceļš pie latviešu lasītāja un vieta latviešu folkloristikas tradīcijā.

Dr. philol. Baiba Krogzeme-Mosgorda

(e-pasts: baiba.krogzeme@lulfmi.lv)

Atmiņu albumi latviešu skolēnu kultūrā

Priekšlasījums veltīts skolēnu atmiņu albumiem, kas bija izplatīta kultūras parādība Latvijas skolās gandrīz visu 20. gadsimtu. Uzmanība tiks pievērsta šo albumu vēsturei saistībā ar vācu kultūru, repertuāram – tekstiem un zīmējumiem, kā arī albumu tradīcijas nozīmei bērnu saskarsmē skolas ikdienā.

Projekts Nr. 1.16.
LATVIJAS MĀKSLAS VĒSTURES DISKURSI
21. GADSIMTĀ

(*Dr. art.* Elita Grosmane;
LMA Mākslas vēstures institūts)

Dr. art. Elita Grosmane

(e-pasts: elita_grosmane@tvnet.lv, tālr. 26274966)

Jelgava: arhitektūras un mākslas virtuālā rekonstrukcija

Lekcijā ar *CD-ROM DVD* palīdzību tiks veikta virtuāla pastaiga pa pilsētu laikā un telpā. Kā pamatorientieri izmantoti pilsētas plāni no 1652. līdz 1941. gadam. Tajos iezīmētie punkti ļaus aplūkot svarīgākās celtnes. Rekonstruētas arī Jelgavas ielas, panorāma u. c. Pilsēta atspoguļota kinoreportāžās.

Dr. art. Elita Grosmane

(e-pasts: elita_grosmane@tvnet.lv, tālr. 26274966)

Rīgas Doma būvēsture gadsimtu gaitā

Lekcijā tiks izsekots Rīgas Doma celtniecības gaitai no pamatakmens likšanas līdz rekonstrukcijai 19. gs. nogalē. Ar attēliem tiks demonstrētas būvobjoma izmaiņas dažādos gadsimtos, kā arī baznīcas iekārtas priekšmeti un to rašanās apstākļi, piemēram, kanceles kokgriezumi, ērģeļu prospekts.

Dr. art. Elita Grosmane

(e-pasts: elita_grosmane@tvnet.lv, tālr. 26274966)

Kurzemes provinces muzejs Jelgavā

No laikabiedru atmiņas pagaisušais jau 1818. gadā dibinātais muzejs ir viena no senākajām kultūras vērtību krātuvēm Latvijā. Lekcijā tiks izsekots tā radīšanas gaitai, kolekcijas izveidei un jaunās muzeja ēkas celtniecībai 19. gs. beigās. Izceltas lielākās krājuma vērtības – gan tās, kas nonākušas citu muzeju kolekcijās, gan tās, kas izvestas no Latvijas, gan arī bojā gājušās.

Dr. art. Elita Grosmane

(e-pasts: elita_grosmane@tvnet.lv, tālr. 26274966)

**Sv. Kristaps: leģenda, kults, atveidojums mākslā
un «Lielais Kristaps» Rīgā**

«Lielā Kristapa» tēls piesaistījis ne tikai Rīgas Vēstures un kuģniecības muzeja apmeklētājus un tos pilsētniekus, kas dodas pastaigā gar Daugavas krastu, kur nelielā mājiņā stāv Kristapa figūras kopija, kas radās Rīgas 800 gadu jubilejas laikā, bet arī kino cienītājus, jo senlaicīgā patrona atveids saistās ar ceļojošas kinobalvas pasniegšanu. Lekcija veltīta Sv. Kristapa leģendai, kultam, tā atveidojumam mākslā, viņa pielūdzējiem un rašanās apstākļiem.

Dr. art. Eduards Kļaviņš
(e-pasts: eduard_klavins@tvnet.lv, tālr. 26470778)

**Neoromantiskā māksla Latvijā
19. gs. beigās, 20. gs. sākumā**

Neoromantiskas iezīmes Latvijas mākslā 19.–20. gs. mijā izpaudās daudzu latviešu un baltvācu mākslinieku daiļradē, vienojot plašu stilistiski atšķirīgu darbu klāstu visos vizuālās mākslas veidos, tāpēc to iepazīšana bagātina priekšstatu par lokālajai mākslas attīstībai būtiska laikmeta idejām un noskaņām.

Dr. art. Eduards Kļaviņš
(e-pasts: eduard_klavins@tvnet.lv, tālr. 26470778)

Jāzepa Grosvalda dzīves ceļš un māksla

Mākslinieka Jāzepa Grosvalda (1891–1920) aizraujošais dzīvesstāsts un spilgtais radošais veikums latviešu tautai un kultūrai nozīmīgos vēstures griežos vērienīgi izgaismo gan latviešu gleznotāju pirmos kontaktus ar Rietumu modernisma virzieniem, gan nacionāla stila meklējumus. Viņam veltīta lektora monogrāfija «Džo: Jāzepa Grosvalda dzīve un māksla» (Rīga: Neputns, 2006).

Dr. art. Eduards Kļaviņš
(e-pasts: eduard_klavins@tvnet.lv, tālr. 26470778)

**Latvijas portreta glezniecība
19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā**

Monogrāfijas «Latviešu portreta glezniecība: 1850–1916» (Rīga: Zinātne, 1996) autors lekcijā iepazīstina ar portreta žanra galvenajām tendencēm un meistariem latviešu nacionālās mākslas skolas izveidošanās un pirmā uzplaukuma periodā (1850–1916), piedāvājot jaunākās atziņas šā laikmeta izpētē.

Dr. art. Eduards Kļaviņš
(e-pasts: eduard_klavins@tvnet.lv, tālr. 26470778)

**Modernisma virzienu izpausmes
Latvijas tēlotājā mākslā 20. gs. pirmajā pusē**

Rietumu modernisma virzienu (fovisms, ekspresionisms, kubisms, konstruktīvisms u. c.) lokālās adaptācijas un variācijas Latvijas mākslinieku daiļradē.

Anna Ancāne
(e-pasts: anna.ancane@e-teliamtc.lv, tālr. 22016332)

**Rīgas būvmeistars Ruperts Bindenšū
un Sv. Pētera baznīca Rīgā**

Rīgas Sv. Pētera baznīca ir ievērojams arhitektūras piemineklis, bez kura nav iedomājama Rīgas mūsdienu panorāma. Būtiska tā sastāvdaļa ir 17. gs. būvētais tornis. Lekcija veltīta tā celtniecības gaitai un arhitektoniskajam raksturojumam.

Anna Ancāne

(e-pasts: anna.ancane@e-teliamtc.lv, tālr. 22016332)

Rīgas fortifikācijas sistēma 17. gadsimtā

17. gadsimts Eiropas vēsturē nozīmīgs ar jauniem meklējumiem fortifikācijas jomā. Jaunā iniciatīva guva atbalsi arī Rīgas nocietinājumu sistēmas projektēšanā un izveidē 17. gadsimtā, kuras dažādām fāzēm izsekots lekcijā.

Anna Ancāne

(e-pasts: anna.ancane@e-teliamtc.lv, tālr. 22016332)

**Kādus namus būvēja 17. gs. Rīgā:
topogrāfija un tipoloģija**

Dodoties pastaigā pa Vecrīgu un vērtīgāk lūkojoties sev apkārt, uzmanību piesaista vairāk vai mazāk grezni senlaicīgi nami. Šajā lekcijā aplūkota 17. gadsimta namu topogrāfija, veidi un rašanās vēsture.

Dr. art. Stella Pelše

(e-pasts: stella_pelse@hotmail.com, stella.pelse@inbox.lv)

Mākslas teorija Latvijā 20. gs. sākumā

Ietekmju un personību kartējums, pievēršoties galvenajiem teorētiskās domas virzieniem – neoromantismam, morālismam, marksismam, modernismam. J. Rozentāls, T. Ūders, J. Asars, J. Madernieks, M. Valters, A. Švābe u. c. svarīgākie autori, viņu ieguldījums mākslas būtības un uzdevumu skaidrošanā.

Nozīmīgākie citzemju avoti – vācu mākslas literatūras piedāvātās izpratnes paradigmas.

Dr. art. Stella Pelše

(e-pasts: stella_pelse@hotmail.com, stella.pelse@inbox.lv)

**Modernisms un tradicionālisms
latviešu mākslas teorijā starpkaru posmā**

Nacionālās mākslas priekšrakstu transformācijas – no mērenām moderno virzienu atbalsīm un formas vērtību akcentējuma (Romans Suta, Uga Skulme,

Andrejs Kurcijs u. c.) līdz klasiskās un akadēmiskās tradīcijas renesansei (Jēkabs Strazdiņš, Roberts Šterns, Gustavs Šķilters u. c.). Analogijas, iespējamās ietekmes un procesi Eiropas mākslas un politikas ainā

Dr. art. Stella Pelše

(e-pasts: stella_pelse@hotmail.com, stella.pelse@inbox.lv)

Latvian Art Theory-sources and International Contexts

The field of thinking on art on the cross-roads of the most diverse influences since the early 20th century. Shaping the idea of national art in the inter-war period. Parallels, differences and leading protagonists of Latvian art-theoretical scene.

Dr. art. Stella Pelše

(e-pasts: stella_pelse@hotmail.com, stella.pelse@inbox.lv)

Padomju perioda mākslas kritikas teorētiskie pamati

Sociālistiskā reālisma iedibināšana un entropija vairāku dekāžu gaitā, izstāžu recenzijas un teorētiskos pārskatus; latviešu mākslas kritiķu pozīciju fluktuācijas un saiknes ar padomju kultūrpolitikas norādījumiem. Akadēmiskās tradīcijas un žanru hierarhijas elementu loma padomju periodā.